

PROF. DR. NURAY TERZİ:
Dijital Devrim'le daha
hızlı kalkınma mümkün

RÖPORTAJ: YAHYA AYYILDIZ

Elektronik ticaret
ve Türkiye

PROF. DR. İBRAHİM GÜRAN YUMUŞAK

İGİAD Bülten

TÜRKİYE İKTİSADİ GİRİŞİM VE İŞ AHLAKI DERNEĞİ

YIL: 20 • SAYI: 54 • MAYIS 2022

**Geleneksel İGİAD
iftarı üyelerimizi
bir araya getirdi**

Komisyonlar arası koordinasyon toplantımızda buluştuk

Sosyal sorumluluk değil toplumsal zorunluluk

İDAPARK

SANCAKTEPE

3+1 ve 2+1
DAİRE
TİPLERİ

UYGUN ÖDEME
SEÇENEKLERİ

İDAKON
Güvencesi
ile...

84 Daireli Kocaman Bir Aileyiz

**SPOR
SALONU**

**ARAÇ ŞARJ
ÜNİTE ALT YAPISI**

**KAPALI
OTOPARK**

**ÇOCUK
OYUN PARKI**

**BASKETBOL
SAHASI**

**KAMELYA, PEYZAJ,
SÜS HAVUZU**

**İDAPARK SANCAKTEPE'de
yaşamı yeniden keşfedeceksiniz.**

%60'ı yeşil ve sosyal alanlara ayrılmış projemizde, özgür ve nefes aldırın güzelliklerle dolu bi yaşam sizi bekliyor.

Özellike bahçe katlarında size ayrılmış özel alanlarda yeşili daha yakından hissedeceksiniz...

**Aileniz için
DOĞRU seçim ...**

DAİRE PLANLARI VE
TÜM DETAYLAR İÇİN
QR KODU TARATINIZ

+90 216 **561 5 561**
idapark.com.tr

Osmangazi Mahallesi,
Atayolu Caddesi, No: 46/A
Sancaktepe / İstanbul

AYHAN KARAHAN
İGIAD Yönetim Kurulu Başkanı

Bir ramazanın ardından...

Rahmet, mağfiret ve cehennem ateşinden kurtuluş ayı olan bir ramazanı daha idrak edip bayrama kavuşmanın huzurunu yaşıyoruz. Bir ay boyunca oruç tutarak, fitre ve zekât vererek, fakirlerle ilgilenerek, iftarlarda bir araya gelerek ramazanın bereketinden ve rahmetinden istifade etmeye çalıştık. Orucun **sadece aç kalmak değil**, bilakis aç kalanlarla ortak bir duygudaşlık geliştirmek olduğu bilinciyle hareket etmeye gayret ettik. Ramazanın bir başka güzelliği ve bereket kaynağı da **paylaşmayı öngörmesidir**. Bunun asgari düzeyi zekât ve fitredir ancak paylaşmanın bir başka yolu da infaktır. Herkes kendinde var olanla bu **infak kervanına** katılmaya ve maliyle, emeğiyle, bilgisiyle kendini arındırmaya çalıştı.

Böylesi bir duygu atmosferiyle girdiğimiz **Ramazan Bayramı**'nın tüm İslam alemine hayır, huzur, barış ve bereket getirmesini niyaz ediyorum. İslam dünyasının dört bir yanında yaşanan felaketler nedeniyle uzun bir süredir bayramları hakkıyla kutlayamaz olduk. Başta **Filistin** ve **Suriye** olmak üzere pek çok ülkede yaşanan acılar, gerçek bir bayram sevinci yaşamamızı engelliyor. Bayramlarımız, bütün burukluğuna rağmen, **ortak bir kardeşlik bilincini** canlı tutması, dünya genelinde barış ve adalet arayışını gündeme getirmesi yönüyle çok önemli bir misyonu yerine getiriyor.

Ramazanın hemen ertesinde yayınlanan bu bültenimizde **"E-ticaret ve Yeni Ekonomi"**'yi gündemimize aldık. İnternetin yaygınlaşması, sadece gündelik hayatımızı değil, aynı zamanda ve daha fazla ekonomik hayatımızı derinden etkilemektedir. Pek çok **ticari** ilişki internet üzerinden yapılmakta, alışverişin en önemli mekanları olarak internet siteleri ön plana çıkmaktadır. Her geçen gün alışverişimizin daha fazla bir kısmını **sanal ortam** üzerinden yapmaktayız.

İnternetin ön plana çıktığı ama daha genelde bilgi tabanlı faaliyetlerin belirleyici olduğu **yeni bir ekonomik yapı** gelişmektedir. Yeni ekonomi, istihdam alanlarından kalifiye emeğin eğitimine, işveren-işgören ilişkilerinden devletin pozisyonuna kadar çeşitli alanları doğrudan etkilemekte ve dönüştürmektedir. Bu **değişimi** anlamak, nereye yöneleceğini kestirebilmek ve bu **dönüşüm** karşısında doğru bir tutum ve pozisyon alabilmek için uzmanların fikrine başvurduk.

Yeni ekonomi üzerine Türkiye'nin en yetkin isimlerinden biri olan Marmara Üniversitesi öğretim üyesi **Prof. Dr. Nuray Terzi** ile röportaj yaptık. **Dijital Devrim**'in gelişmekte olan ülkelerin önüne yeni fırsatlar çıkardığını belirten Terzi, yeni ekonominin yol açtığı değişim karşısında ekonomi biliminin kendini gözden geçirmesi ve yeni gerçeklere göre tanımlaması gerektiğini vurguladı. **Prof. Dr. İbrahim Güran Yumuşak** ise elektronik ticareti ve bunun Türkiye'ye yansımaları ele aldı. Türkiye'nin dünya **e-ticaret** piyasasından daha fazla pay alabilmesinin gerekliliği üzerinde durdu. **Prof. Dr. Özgür Aslan** ise "yeni ekonomi"nin ne olduğunu ve **gelişim** sürecini değerlendirdi. **Teknoloji yoğun** üretimi başaran ülkeler ile diğerleri arasındaki farkın daha da açıldığını dikkat çekerek **potansiyel bir tehlikeye** işaret etti.

"Üyelerimizle Söyleşi" bölümünün bu sayıdaki konuğu, **Kenan Yabanigül** oldu. Hayatı, gönüllü faaliyetlerde geçen, **üretken ve gözük** pek bir girişimci olan Kenan Yabanigül'e, engin tecrübesini bizimle paylaştığı için teşekkür ediyorum. Böyle dolu dolu ve fedakârca bir hayat yaşayan dostlara sahip olmaktan ve aynı dernek çatısı altında bulunmaktan gurur duyduğumu ifade etmek istiyorum.

TÜRKİYE İKTİSADİ GİRİŞİM VE İŞ AHLAKI DERNEĞİ
TURKISH ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS ETHICS ASSOCIATION

YIL: 20 • SAYI: 54 • MAYIS 2022

İGIAD Adına Sahibi

Ayhan Karahan

Genel Yayın Yönetmeni

Ömer Bedrettin Çiçek

Editör

Yahya Ayyıldız

Yayın Kurulu

Ahmet Akın
Ali Hasan Kılıç
Cafer Albayrak
Davut Güler
İzzet Demir
M. Fatih Kıratlı
M. Mürsel Çiçek
M. Sait Bozik
Mehmet Aktaş
Mehmet Bulayır
Muharrem Balcı
Murat Ustaoglu
Musa Bıçkioğlu
Sinan Polat

Yayına Hazırlık

İGIAD Eğitim ve Araştırma
Komisyonu

Grafik Tasarım

Fokus Tasarım

Baskı ve Cilt

İkramat Ofset
printcenter@ikramat.com

Yazışma Adresi

Topçular Mah. Maltepe Cad. No: 4/1
Axis İstanbul Ofis B-2 Blok Kat: 4
No: 73-74 Eyüpsultan, İstanbul
Tel: +90 212 544 96 00 - 77
Faks: +90 212 544 96 76

www.igiad.org.tr
info@igiad.org.tr

İGIAD Bülten, kurum faaliyetlerini duyurmak, İGIAD üyeleri arasında etkileşim ağını güçlendirmek, İGIAD'ı tanıtmak, iş dünyasında ahlaki girişimcilik ve iş ahlakı konularında kamuoyu hassasiyeti oluşturmak gayesiyle yayımlanır, ücretsiz olarak dağıtılır.

İŞ AHLAKI SÖZLÜĞÜ

Editörler
Lütfi Sunar
Emrah Yağmurlu

igiad
YAYINLARI

igiad
YAYINLARI

İŞ AHLAKI SÖZLÜĞÜ

İş ahlakı konusu Batı literatüründe çoğunlukla felsefi akımlardan beslenen bir niteliğe haizdir. Bu durum Türkiye'deki iş ahlakı çalışmaları üzerinde de etkisini göstermektedir.

Bu sözlük, Batı'nın iş ahlakı kavramlarına sırtını dönmemekle birlikte iş ahlakının Türk-İslam düşüncesindeki konumunu vurgulayan kuşatıcı ve kapsayıcı bir yaklaşıma sahiptir. İş Ahlakı Sözlüğü, iş ahlakı alanındaki ilmi ve fikri birikimi keşfederek ileriye taşımanın ancak ve ancak medeniyetimizin dili ve bakışıyla yapılabileceği düşüncesiyle hazırlandı.

Türkiye'deki iş ahlakı çalışmaları ekseriyetle Batı literatüründen beslenen bir hususiyete sahipken İş Ahlakı Sözlüğü, kavramları ele alırken iş ahlakı alanındaki birikimin yanı sıra Türk-İslam düşüncesinin ahlaki ve iktisadi prensiplerine de yer veren zengin içeriği ile önemli bir kaynak olmayı hedefliyor. Türkiye'deki iş ahlakı kavramlarında gözlemlenen anlam ve kullanım sorunlarının oluşturduğu ihtiyaca binaen tarafından hazırlanan İş Ahlakı Sözlüğü, iş ahlakı kavramlarını kuşatıcı bir yaklaşımla okuyucuyla buluşturuyor.

DOSYA E-TİCARET VE YENİ EKONOMİ

Elektronik ticaret
ve Türkiye

PROF. DR. İBRAHİM GÜRAN YUMUŞAK

4

Prof. Dr. Nuray Terzi:

Dijital Devrim'le daha hızlı
kalkınma mümkün

RÖPORTAJ: YAHYA AYYILDIZ

8

Yeni ekonomi

PROF. DR. ÖZGÜR ASLAN

16

FAALİYETLER

Geleneksel İGİAD iftarı üyelerimizi bir araya getirdi 22

Komisyonlar arası koordinasyon
toplantımızda bir araya geldik 24

İstanbul Medeniyet Üniversitesi'ne akademik ziyaret
gerçekleştirdik 26

2022 yılında işletmelerde risk yönetimi 27

Ders Veren Tecrübelerde Hasan Güllük'ü dinledik 27

Hacı Ramis Köroğlu ile girişimcilik tecrübeleri 28

Sosyal sorumluluk değil toplumsal zorunluluk 31

İş Ahlakı Bibliyografyası araştırmacıların hizmetinde 32

islamiktisadi.net Haftalık e-Bülteni ile karşınızda! 32

ÜYELERİMİZLE SÖYLEŞİ

Kenan Yabanigül:

Ortaklık, fedakârlık gerektirir 34

Röportaj: Yahya Ayyıldız

Elektronik ticaret ve Türkiye

PROF. DR. İBRAHİM GÜRAN YUMUŞAK

İZÜ, İŞLETME VE YÖNETİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI.

İnternetin ulaştığı tüm ülkelerdeki birey ve firmalar, müşteri veya satıcı konumuna gelmekte, ticari işlemler fiziki çevreden soyutlanarak sanal ortama taşınmaktadır. Piyasaların, müşterilerin ve satıcıların elektronik ortamlarda fiziki sınırları aşarak bir araya gelmesi, pazarın büyüklüğünü artırmakta ve elektronik ticaret için uygun ortamlar yaratmaktadır.

ELEKTRONİK ticaret, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak ülkelerin ekonomik ve sosyal yapılarını etkilemektedir. Ulusal pazarların sınırları, özellikle elektronik ticarete elverişli sektörlerde küreselleşmektedir. Dinamik ve sürekli büyüyen bir yapıya sahip bu pazarlarda, bilgisayar ve internet kullanım oranlarının yükselmesiyle birlikte elektronik ortamdaki tüketici sayısının da artması, işletmeleri, elektronik ticaretten pay alma konusunda yeni yaklaşımlara zorlamaktadır. İnternetin ulaştığı tüm ülkelerdeki birey ve firmalar, müşteri veya satıcı konumu-

na gelmekte, ticari işlemler fiziki çevreden soyutlanarak sanal ortama taşınmaktadır. Piyasaların, müşterilerin ve satıcıların elektronik ortamlarda fiziki sınırları aşarak bir araya gelmesi, pazarın büyüklüğünü artırmakta ve elektronik ticaret için uygun ortamlar yaratmaktadır.

Elektronik ticaretin gelişmesi sonucunda ortaya çıkan etkiler, ülkelerin gelişmiş ya da gelişmekte olma konumundan bağımsız olarak tümünü yakından ilgilendirmektedir. Ancak bu etkilerin her ülke için aynı sonucu doğurması şüphesiz mümkün değildir. Ülkenin içinde bulunduğu şartlara

bağlı olarak, elektronik ticaretin olumlu ve olumsuz etkilerinden bahsetmek mümkündür. Ancak bu olumlu veya olumsuz etkileri kesin olarak tespit etmek de oldukça zor gözükmektedir.

E-TİCARET VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

İnternetin yaygınlaşması ve ucuzlaması, gelişmekte olan ülkeler için, elde edilmesi güç ve değerli bilgileri sağlamada önemli bir zaman ve maliyet tasarrufu getirmektedir. İnternetin diğer iletişim araçlarına göre daha hızlı ve ucuz olması, gelişmekte olan ülke firmalarının daha kolay rekabet

ortamı elde etme imkânını artırmaktadır. Elektronik ticaret, yeni kurulmuş veya sermayesi küçük olan firmalarla büyük şirketlere aynı avantajları sağlamaktadır.

Dolayısıyla firmalar arasında fırsat eşitliği sağlanarak optimum kaynak dağılımı elde edilebilecektir. Gelişmekte olan ülkelerin kaynak ve kaynak dağılımı konusunda sorunlar yaşadığı dikkate alınırsa, firmalarda ve dolayısıyla gelişmekte olan ülke ekonomilerinde verimliliğin artırılması mümkün olabilecektir. Piyasalarda şeffaflığın sağlanması, piyasalara giriş fırsatlarının artırılması, fikri ve sı-

nai hakların korunması ve benzeri koşulların sağlanması, elektronik ticaret sayesinde gelişmekte olan ülkelerde daha kısıt olan beşeri, doğal ve fiziki kaynakların etkin şekilde kullanımını artıracaktır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, ekonomik yapıda hizmetler sektörünün önemini artırmakta ve emek piyasalarında yapı değişikliklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu değişim sonucunda, bilgi ve iletişim teknolojileri ve hizmetler sektörü lehine gelişmeler olmakta, diğer istihdam alanlarında daralmalar meydana gelebilmektedir. Düşük ve orta düzey-

de eğitim alanlarının işsizlik oranlarında yükselme olurken, nitelikli ve yüksek eğitim almış olanların istihdam olanakları artmaktadır. Elektronik ticaretin gelişmesi de aynı sonuçları ortaya çıkaracak etkenler yaratmaktadır. İş gücünün niteliğinin ve sektörel açıdan görülen bu gelişmelerin, gelişmekte olan ülkeler için daha olumsuz sonuçlar doğuracağı söylenebilir.

Elektronik ticaretin gelişmesi, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yüksek eğitim almış nitelikli iş gücüne olan ihtiyacın artmasına neden olmaktadır. Gelişmiş ülkelerde elektronik ticaretin önemli bir büyüklü-

ğe ulaşması, gelişmekte olan ülkelere deki nitelikli personelin bu ülkelere göç etmesine neden olabilir. Nitekim göç kabul eden ülkelerin hemen hemen tamamında bilgi ve iletişim teknolojilerinde yüksek eğitim almış kişilere öncelik tanınmaktadır. Birçok ülkede işsizlik problemi varken enformasyon teknolojilerinde 600 bin civarında işgücü açığı vardır ve bu mevcut işgücü açığının yaklaşık %75'i ABD, Almanya, Kanada ve İngiltere'de görülmektedir. Bu durumda, gelişmekte olan ülkelerin gereksinim duyduğu nitelikli işgücünün yurt dışına gitmesi dolayısıyla nispeten kıt olan kaynakların verimli kullanılamaması ve stratejik sektörlerde nitelikli işgücü açığının artması söz konusu olabilecektir. Elektronik ticaretin gelişmesiyle kısa vadede ortaya çıkabilecek global işsizlik ise

elektronik ticaretin dolaylı etkileri nedeniyle orta ve uzun vadede daha fazla iş imkanları yaratmasıyla telafi edilebilecektir.

Elektronik ticaretten en önemli payı ABD, Kanada ve bazı AB ülkeleri almaktadır. Elektronik ticaretin gelişmekte olan ülkeler aleyhine genişlemesi, zaten kıt olan döviz kaynaklarının gelişmiş ülkelere yönelmesine ve bu ilkelerin dış açıklarının artmasına neden olabilir. Dolayısıyla global pazardan en fazla pay alan ülkeler, dış ticaret açısından daha olumlu gelişmeler sağlayabilir.

E-TİCARETİN TÜRKİYE'YE ETKİSİ

Genç bir nüfus yapısına sahip Türkiye'de, son yıllarda internet kullanımında görülen artış, elektronik ticaretin gelişmesi için önemli bir

altyapı oluşturmaktadır. Kişisel bilgisayar sahipliğinin artmasıyla birlikte "internet cafe" olarak isimlendirilen ve toplu internet hizmeti veren kuruluşların artması, bazı kamu ve özel kurumların internet üzerinden hizmet verme girişimlerinin çoğalması, bireylerin elektronik ticarete olan ilgisini artırmıştır. İnternet kullanımı bakımından bazı Avrupa ülkelerinin önünde yer alan Türkiye, elektronik ticaret konusunda daha alt sıralarda yer almaktadır. İnternet kullanımında Portekiz, Slovakya, Polonya ve İtalya'dan önce gelen Türkiye; İspanya ve Çek Cumhuriyeti ile yakın oranlara sahiptir.

Elektronik ticarete ise sadece Portekiz'in önünde ve Slovakya ile aynı orana sahiptir. Türkiye'de elektronik ticaretin öncülüğünü finans sektörü yapmaktadır. Neredeyse tüm

Genç bir nüfus yapısına sahip Türkiye’de, son yıllarda internet kullanımında görülen artış, elektronik ticaretin gelişmesi için önemli bir altyapı oluşturmaktadır. İnternet kullanımı bakımından bazı Avrupa ülkelerinin önünde yer alan Türkiye, elektronik ticaret konusunda daha alt sıralarda yer almaktadır.

finans kuruluşları internet üzerinden hizmet verebilmektedir. Bankalar, menkul kıymet ve yatırım kuruluşları, müşterilerin mevduat ve yatırımlarını sanal ortamdan yönetme imkânı sağlamaktadır. Bunun dışında farklı sektörlerdeki birçok kuruluş, değişik oranlarda elektronik ticaret araçlarını kullanmaktadır. Ancak bu kullanım genellikle reklam amaçlı olmakta, firmaların e-posta imkânlarını bile tam olarak kullanamadığı görülmektedir.

Türkiye’deki kamu kurumlarının önemli bir bölümü de internet üze-

rinden hizmet verme konusunda oldukça mesafe almıştır. Pasaport için müracaat etmekten trafik cezalarını öğrenme ve ödemeye, istatistik ve yayınlara ulaşmaya kadar farklı hizmetler verilmektedir.

Kamu ve özel sektördeki bu gelişmelere rağmen nitelikli işgücü yetersizliği, internet hızının çok yavaş olması, dijital telefon hatlarının her yere ulaşamaması, internet kullanım ücretlerinin yüksek olması, internet servis sağlayıcılarının kaliteli hizmet verememesi, kargo hizmetlerinin gü-

venli olmaması, kredi kartı kullanımının yaygın olmaması, en önemlisi de elektronik ticaret alanında hukuksal altyapının oluşturulmaması, elektronik ticaretin gelişmesinin önündeki engellerden bazılarıdır. Ayrıca internette kullanılan dilin ağırlıklı olarak İngilizce olması da yabancı kuruluşlarla olan irtibatı zayıflatmaktadır.

Türkiye, elektronik ticaret konusunda Avrupa ülkeleri ortalamasına yakın bir gelişme göstermektedir ve birçok gelişmekte olan ülkeye göre avantajlı konumdadır. Ancak elektronik ticaretin Türkiye’de hâlâ önemli bir büyüklüğe ulaşamaması ve kayıtlarının düzenli tutulamaması, olası etkilerini tespit etmeyi zorlaştırmaktadır.

* Bu çalışma, “Elektronik Ticaretin Gelişmekte Olan Ülkelere Etkileri ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı makaleden kısaltılarak hazırlanmıştır.

PROF. DR. NURAY TERZİ:

Dijital Devrim’le daha hızlı kalkınma mümkün

RÖPORTAJ: YAHYA AYYILDIZ

Dijital Devrim, gelişen ülkelerin gelişmiş ülkeleri yakalamada pek çok olanak sunuyor. 19. yy. ya da 20 yy. başlarını düşündüğümüzde bir ekonominin belli bir gelişme aşamasını yakalaması için uzun yıllar gerekiyordu. Şimdi ise içinde bulunduğumuz dijital dönemde, tam da bu anlamda büyük fırsatlar söz konusu.

Artık gündemimizde “yeni ekonomi” diye adlandırılan bir kavram var. Bu kavramdan ne anlamalıyız? Yeni ekonomi ne anlama gelmektedir?

Yeni ekonomi, Mann tarafından “nitelikli insan kaynağının olduğu bir çevrede iş, tüketim ve hükümet faaliyetlerinin dönüşümünü hızlandıran destekleyici yapısal politikalar ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımı” olarak tanımlanmaktadır. Ekonomik faaliyetlerde yaşanan dönüşüm, bilgi ve iletişim teknolojilerinin dönüşümüyle gerçekleşmektedir.

Yeni ekonominin üç belirgin niteliği bulunmaktadır: Küresel olması, soyut olması -düşünceler, bilgi ve ilişki açısından- ve birbirine ağ ile bağlı olmasıdır. Bu üç nitelik elektronik ağlar ile birbirine bağlı yeni pazaryerleri ve yeni sosyal ilişki biçimleri üretmekte, zaman boyutu değişmekte ve mekânın önemi ortadan kalkmaktadır. Ayrıca yeni ekonomi ile yaratılan sistem, sadece teknolojik altyapı ve e-ticaret ya da küreselleşme şeklinde sunulan unsurlardan ya da kavramlardan ibaret değildir. Yeni ekonominin göz ardı edilen, ancak önemsenmesi gereken

boyutu, insanlığın üretim yeteneklerine dayanan ve yine insanlığın üretim kapasitesini geliştiren bir düzen oluşturmaktır.

Yeni ekonomi, kendinden önceki ekonomiden veya eski ekonomiden hangi yönleriyle ayrılmaktadır?

Yeni ekonomi, eski ekonomiden tamamen ayrılmakta, çünkü geleneksel üretim faktörleri olan işgücü ve doğal kaynakların yerini bilgi almakta ve ekonomik büyümenin temel unsuru olmaktadır. Ülkeler, içinde bulundukları bu değişime yeni yaklaşım ve politikalarla ayak uydurarak yeni ekonomide yer almaya çalışmaktadır.

Yeni ekonomide modern bilgi ve iletişim teknolojileri, ekonomide soyut ilişkileri ön plana çıkarmakta, somut ilişki yapılarından tamamen uzaklaşmaya başlanmaktadır. Yeni ekonomide, mallara dayalı ekonomik yapı, yerini bilgiye dayalı ekonomiye bırakmakta; bilgi, ekonomik büyümenin gücü olmaktadır. Artık yeni ekonomide hammadde ya da fiziki sermaye geleneksel ekonomide olduğu gibi

kalkınmanın önünde engel oluşturmamaktadır. Yeni ekonomide bilginin farkındalığı ve bilgi-yoğun kalkınma politikaları ön plana çıkmaktadır.

Dijital ekonomi de denilen yeni ekonomi, mevcut yönetim yapılarını, çalışma ilişkilerini ve iş dünyasını önemli ölçüde dönüşüme uğratmaktadır. Her toplumsal dönüşümde olduğu gibi yeni ekonomi de kendi üretim ilişkilerini oluşturmakta ve teknolojinin yarattığı üstünlükle bir anlamda dünyanın fiziki yapısını küçültmektedir.

Yeni iş kuralları, yeni iş modelleri ve yeni müşteriler, eskilerin yerini almaktadır. Şirketler müşteriler ile olan ilişkilerini “e” üzerinden yeniden tanımlamaya başlamıştır. Devletler, vatandaşlar ile olan ilişkilerini “e-devlet” üzerinden tanımlıyor. Geleneksel iş modelleri, B2B, B2C, C2C vb. olarak yeniden sınıflanıyor ve tanımlanıyor. E-pazaryerleri, sanal araçlar, değer zincirleri, ittifaklar, sosyal ağlar, bloglar ortaya çıkıyor. Müşteri artık eski müşteri değil. Bilgiye hızla ulaşan, beklentilerinin hemen karşılanmasını isteyen, araştıran, fiyata duyarlı ve rakibe kaçması muhtemel kişilerdir. Müşteriler/tüketiciler, şirketlerin odak noktası haline gelmiştir. Ürün ve hizmetler kişiselleşmeye yönelik üretilmektedir.

Yeni ekonominin tarihî gelişimi nasıldır?

Yeni ekonominin tarihsel gelişiminden önce yeni ekonomiyi tetikleyen unsurlardan kısaca bahsetmek gerekir. Bunlardan ilki teknolojik inovasyon. Teknolojik inovasyon, yani

NURAY TERZİ KİMDİR?

Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Bölümünde Profesör Doktor olarak görev yapmaktadır. Doktorasını aynı üniversiteden alan Nuray Terzi; iktisat, uluslararası iktisat, küresel finans ve e-ticaret alanında makale ve kitap bölümleri yazmıştır. California Üniversitesi'nde araştırma yapmış, konferans ve kongrelerin düzenleme ve bilim kurulunda yer almış, uluslararası dergilerde hakemlik yapmış ve idari görevlerde bulunmuştur. Doktora ve Yüksek Lisans tezleri de yöneten Nuray Terzi'nin ilgi alanları küresel finans, küresel e-ticaret, uluslararası iktisat, uluslararası ticaret, küresel finans piyasaları ve hedge fonlardır.

üst seviyede bilgi toplama, analiz etme ve iletim maliyetlerindeki düşüşler, bilginin edinim sürecini ve değerlendirilmesini kolaylaştırmıştır. Bir diğer unsur dünya nüfustaki artıştır. Dünya nüfusu 8 milyara yaklaşmıştır. Nüfusun önemli bir bölümü Asya bölgesinde yoğunlaşmaktadır. Dijital nüfus da nüfus artışına paralel olarak artmakta ve dijital potansiyeli artırmaktadır. Artan nüfusun dünya ekonomisine eklenme hızı artmış, bu da dijital ekonomiler/dijital piyasalar ile daha da hızlı gelişmiştir. Yine küresel pazarların mal, hizmet ve sermaye ile entegrasyonunun gerçekleşmesi, dünyayı fiziki olarak bütünleştirmiş ve sanal bütünleşmeye ortam hazırlamıştır. Tüm bu faktörler, yeni ekonomiye/dijital ekonomiye yol açmıştır.

Tarihsel açıdan Sanayi Devrimi, ticari faaliyetlerin gelişimi açısından dönüm noktası olmuştur. Sanayi Devrimi ile yaşanan üretim artışları, beraberinde ticari faaliyetlerde artışı getirmiş ve böylece yeni ürünler tüketicilere ulaştırılmaya başlanmıştır. Yirminci yüzyılın ortalarından itibaren savaşların yerini uluslararası ticaret alması başlamış, uluslararası para sistemi, ardından ticaretin serbestleşmesini sağlayan GATT anlaşması (sonradan WTO olarak kurumsal hale gelmiştir), dünya ticaret hacmini artırmıştır. Bu durum işletmelerin bilgisayar ve internet teknolojilerini yoğun olarak kullandığı yeni ekonominin/dijital ekonominin eklenmesini sağlamış, artık dijital ekonomi küresel hale gelmiştir.

1960'lı yılların başından 1970'li yılların ortalarına kadar süren bir

inovasyon aşaması (ki bu dönemde internetin temelleri inşa edilmiştir), 1990'lı yılların ortalarına kadar kurumsallaşma aşaması (internetin finansmanının sağlandığı, prosedürlerin geliştirildiği dönem) ve 1995 sonrasında da ticarileşme aşamasının oluşmaya başladığını görüyoruz. Bu dönemin tanımlanmasına ilişkin bilimsel çalışmalar da artıyor. Örneğin yeni dönem, Schwab tarafından "Dördüncü Sanayi Devrimi" olarak adlandırılırken, Brynjolfsson ve McAfee ise "İkinci Makine Çağı" olarak nitelendiriyor.

Yeni ekonominin en başat unsurlarından biri de hayatın veya daha özelde ekonominin dijitalleşmesi. Bunun somut bir karşılığı olan e-ticaret, artık herkesin satıcı veya müşteri olarak aşına olduğu bir faaliyet. E-ticaretin geldiği aşama hangi düzeyde?

İnternetin en radikal etkilediği alanlardan biri ticaret olmuştur. Her gün bir yenisini gördüğümüz e-pazaryerleri ticareti şekillendirmekte ve yeni iş modellerinin gelişimini teşvik etmektedir. Bu anlamda ticarete sadece nitel değil aynı zamanda nicel bir ilerleme de sağlanmaktadır.

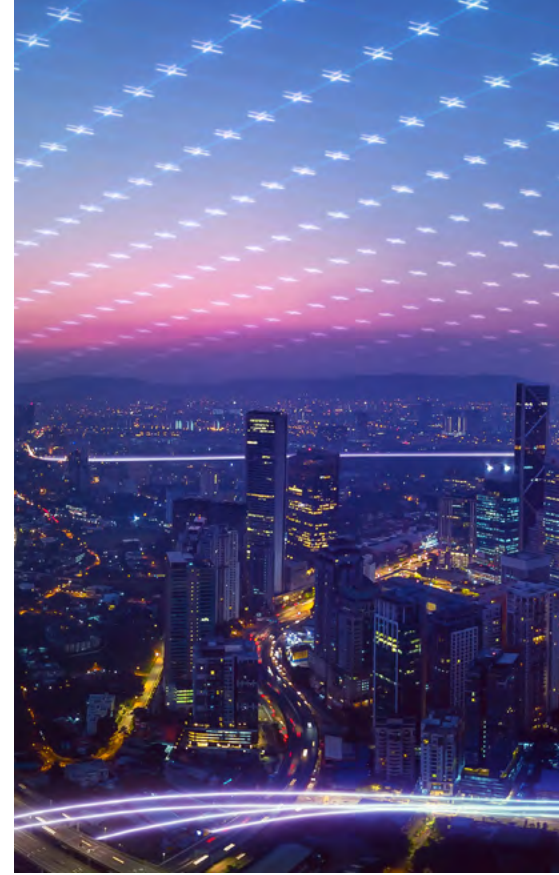
E-ticaret, dünya nüfusunun dijital kapsama alınmasıyla paralel bir şekilde artmaktadır. Dijital nüfus arttıkça e-ticaretin alanı da gelişmektedir. Statista verilerine göre, Ocak 2021 itibarıyla küresel dijital nüfus içinde aktif internet kullanıcılarının sayısı 4,7 milyara yaklaşmıştır. Aktif mobil internet kullanıcıları ise 4,3 milyardır. İnternet kullanıcılarının yoğun oldu-

ğu bölgeler Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'dır. Asya'daki nüfus potansiyeli e-ticaret gelirlerinin hızlı bir şekilde artmasını sağlamaktadır. Küresel online alışveriş yapanların sayısı da her geçen gün artıyor. Örneğin, UNCTAD verilerine göre online alışveriş yapanlar 1,3 milyarı aşmıştır. Bunun yaklaşık 300 milyonu, sınır ötesi ticaret yapanlardan oluşmaktadır.

İş modeli açısından toplam e-ticaret satışlarının önemli bir yüzdesini B2B iş modeline göre yapılan e-ticaret oluşturmaktadır. Örneğin ABD, Japonya, Kore ve Almanya'da B2B iş modelinin payı, toplam e-ticaret satışları içinde %90'ları aşmıştır.

B2C iş modeline göre en çok tercih edilen ürün grupları giyim, ayakkabı, elektronik, oyuncak, aksesuarlar ve kozmetiktir. Kişi başı online yıllık harcama tutarları, ülkelere göre değişmekle birlikte 1000-1500 dolar arasında değişmektedir. Online alışveriş yapma sıklığı da değişmektedir. E-ticaretin yeni geliştiği dönemlerde yıllık alışveriş yapma sıklığına bakılırken, artık verilerde son üç aydaki değerler ön plana çıkmıştır.

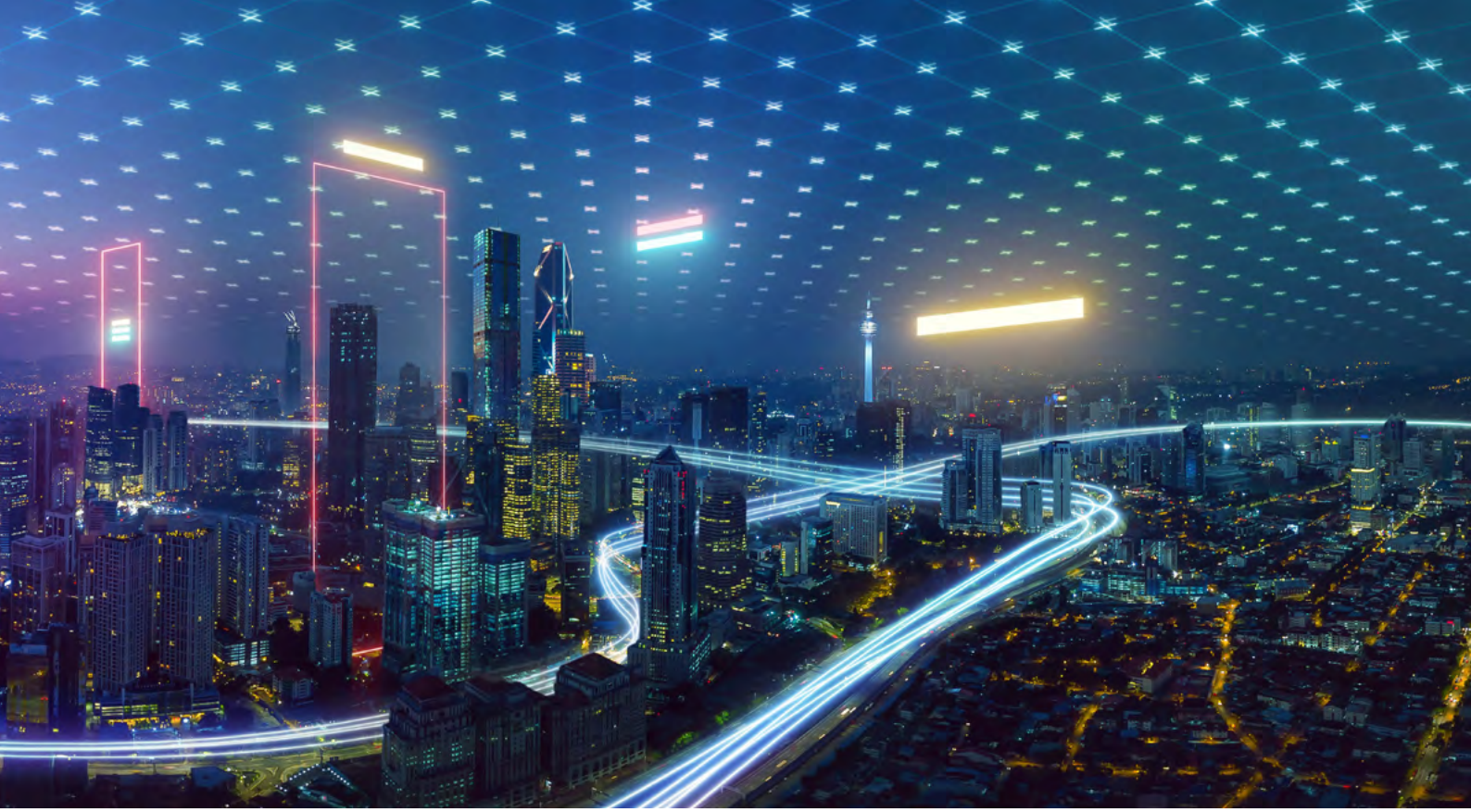
E-ticaret farkındalığı hem dünyada hem ülkemizde artmış ve yaygınlaşmıştır. Tabii burada dijital okuryazarlığın ve finansal okuryazarlığın etkisi de büyüktür. Covid-19 ile birlikte önemi daha da anlaşılmış ve pek çok birey/şirket için kurtarıcı olmuştur. E-ticaretin potansiyeli daha da anlaşılmıştır. Bundan sonra e-ticaret güven unsurunun daha fazla yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Uluslararası ticaret açısından da ülkeler arası hukuksal ve

yönetsel farklılıkların giderilmesine ihtiyaç vardır.

E-ticaret, firmalara ve ekonomilere ne gibi avantajlar ve dezavantajlar sunmaktadır?

E-ticaretin iş dünyasında kullanılmasıyla birlikte önemli maliyet avantajları sağlanmaya başlanmıştır. Gelecekte iş süreçlerinden e-iş süreçlerine geçiş, maliyetleri azaltarak yaratıkları katma değeri artırmıştır. Cisco Systems, e-süreçleri ile yıllık ortalama 360 milyon dolar tasarruf sağlamıştır. Benzer şekilde IBM tedarik zincirinde 6 milyon dolar tasarruf yapmıştır. B2B iş modeli ile pek çok Alman firması faktör ve işgücü verimliliğini artırmıştır. ABD'de B2B, e-ticaret otomobil fiyatlarını ve işlem maliyetlerini düşürmüştür. Danimarka, Fransa ve ülkemizde başta olmak üzere KOBI'lerin etkinliği e-ticaret ile artmıştır. İspanya'da öğrenme ve organizas-

yonel etkinliği artırarak performansın yükselmesinde etkili olmuştur. E-ticaret, finans sektörü ile reel sektörü beklenmedik ölçüde birbirine yaklaştırmış ve böylece hem bankaların hem de firmaların etkinliği artmıştır. Bankacılık ve finans sektörünün e-ticarete adaptasyonu ile satışlar artmış ve müşterileri portföyleri genişlemiştir. Firmaların satış maliyetinin düşmesinde etkili olmuş, firma gelirleri, iş performansı ve müşteri memnuniyetini artırmıştır. İşgücünden tasarruf sağlanmanın yanı sıra hem ulusal hem de uluslararası alanda satışlar artmıştır.

Firmalar, internetle birlikte yeni ürün ve hizmetleri üretmeye başlamış; müşterileri, ortakları ve üçüncü parti şirketler ile kurdukları yakın ilişkiler sayesinde inovasyona hız kazandırmışlardır. Firmaların aldıkları geri bildirimler, iş kararlarını etkilemekte ve kendilerini geliştirmektedir. Pek çok şirket online portallar yarata-

rak, ödüller vererek problemlerin çözümünde kullanmaya başlamışlardır. Küresel çapta çözümler, Rusya, Hindistan ve Çin'den gelmektedir.

Pek çok küçük firma e-ticaret ile yeni piyasalara girme olanağı bulmuş, yeni ürün ve hizmetlerini sunma olanağına kavuşmuştur. Üstelik bunu çok düşük maliyetlerle gerçekleştirebilmişlerdir. El yapımı ürünlerin e-ticaret ile satışı sayesinde daha geniş müşteri potansiyeline ulaşmışlardır. Küçük firmalar uluslararasılaşma olanağı bulmuştur. Özellikle kırsal alandaki firmalar için bu şans, oldukça önemlidir.

E-ticarete adaptasyonu geciktirince firmalar, rakiplerinin gerisinde kalacaktır. İş dünyasında e-ticaret, bazı firmaların fiziki olarak kapanmasına neden olmaktadır. ABD'de turizm acentalarının sayısı e-ticaret ile önemli ölçüde azalmıştır. Benzer bir durum ülkemizde ve diğer pek çok

ülkede gözlenmektedir. Finans sektöründe bankaların şube sayısı azalmaktadır. Üretici ve tüketiciler arasındaki araçlar ortadan kalkmaktadır. Ancak yeni araçlar, sanal araçlar ortaya çıkmaktadır. Bazı işler azalırken, iş dünyasındaki yaratıcılık ile yepyeni işler ortaya çıkarmaktadır.

İnternet pek çok küçük işletmenin etkinliğinin artmasına ve yeni müşteriler bulmasına yardım etmektedir. Ancak bazı e-ticaret gelişmeleri küçük işletmelerin piyasa payının azalmasına ya da tamamen kaybedilmesine neden olabilmektedir. E-ticaret ile müşteriler yerel bir mağazadan almak yerine Amazon.com gibi e-pazaryerlerinden harcama yapmayı seçebiliyor, bu da bazı işlemlerin daha az ürün/hizmet satmasına neden olabiliyor.

Bilişim teknolojileri hem küresel hem de genel ekonomi üzerinde önemli etkide bulunmaktadır. Bili-

şim teknolojilerinin, e-ticaretin ekonomiler üzerindeki etkisini ölçmek oldukça zorlu bir görevdir. Ancak son yıllarda bu konuda UNCTAD, OECD ve diğer kuruluşların çalışmaları ile veriler oluşturulmaya başlanmış ve e-ticaretin büyüme üzerindeki etkisinin genel bir tahmini yapılmaya girişilmiştir. E-ticaret, ekonomilerin büyümesi üzerinde pozitif katkı sağlamaktadır. E-ticaretin GSYİH'sindeki payı giderek artmaktadır. UNCTAD tahminlerine göre B2B ve B2C satışlar, GSYİH'nin %30'una yaklaşmıştır. Maliyet tasarrufları e-ticaret işlemlerini önemli bir hacme ulaştırmıştır. Küresel e-ticaret, 2020 yılında 26,7 trilyon dolara ulaşmıştır. Bu yılda Covid-19'un etkisi oldukça büyük. Pandemiyle birlikte perakende e-ticaretin payı, toplam perakende satışlar içerisinde %16'dan %19'a çıkmıştır. Perakende e-ticaret satışlarının 2025 yılında 7,3 milyar doları aşması bekleniyor. Çin, ABD ve Birleşik Krallık, perakende ticarete öne çıkan ülkeler.

E-ticaret aynı zamanda fiyatların düşmesine katkıda bulunarak para arzının yönetimini kolaylaştırır. Firmalar arası rekabet, fiyatların düşmesine yardımcı olur, maliyetten tasarruf sağlanır. Böylece e-ticaret, enflasyonun getireceği zararlardan firmaları korur. Nakitsiz ödeme mekanizması yolu ile parasal otoritelerin para arzı üzerindeki etkinliği artar.

E-ticarete satılan ürünlerin fiyatları konusunda literatürde tam bir birlik sağlanamasa da e-ticaret üzerinden satılan ürünlerin fiziki mağazalarda satılan ürünlere göre daha düşük ol-

duğu pek çok kişi tarafından kabul edilmektedir. Fiyat düşüşlerinin daha çok elektronik, kitap, giyim gibi tüketicilerin en çok tercih ettiği alanlarda meydana gelmekte ve genel fiyatlar seviyesini olumlu etkileyerek para politikasının yönetimini kolaylaştırmaktadır.

E-ticaret ekonomide kamu finansmanına da katkıda bulunur. E-ticaretten alınan KDV, gelir vergisi, kurumlar vergisi, hükümetlerin vergi gelirlerinin artmasına yardımcı oluyor. E-ödemeler ile vergiler daha yaygın ve daha hızlı toplanabiliyor. Bir yandan e-uygulamanın kendisi, diğer yandan verginin alınma işlemi kolaylaşıyor. Sınır ötesi ticarete vergilerin alınması konusunda tartışmalar devam etmekle birlikte, bu konuda önemli adımlar atılmaktadır.

E-ticaret ile birlikte tüketici refahı da olumlu etkilenmektedir. Tüketiciler artık daha iyi seçim yapabilme ve daha çok ürün elde edebilme olanağına kavuşmuştur. Ürünün fiyatı, uygunluğu ve kalitesini kendi bütçeleri doğrultusunda karşılaştırma imkânı bulmuştur. Tüketicilerin tasarruf yapma imkânı artmıştır.

Tüketiciler, e-ticareti kendileri için kullandıkları gibi, kendi ürettikleri ürün ve hizmetleri satmak amacıyla da kullanmaktadır. Örneğin bireyler hisse senedi uygulaması ile kendi paralarının yönetimini sağlamaktadır. İnternet üzerinden yapılan trading işlemleri artmış ve işlem maliyetleri düşmüştür. Bu da ekonomilere önemli bir tasarruf sağlamaktadır.

Self-servis teknolojinin gelişimi ile turizm acentaları tarafından sağ-

.....

Yeni ekonominin üç belirgin niteliği bulunmaktadır: Küresel olması, soyut olması -düşünceler, bilgi ve ilişki açısından- ve birbirine ağ ile bağlı olmasıdır. Bu üç nitelik elektronik ağlar ile birbirine bağlı yeni pazaryerleri ve yeni sosyal ilişki biçimleri üretmekte, zaman boyutu değişmekte ve mekânın önemi ortadan kalkmaktadır.

.....

Long Tail” denilen etkiyi yaratmıştır. Chris Anderson’ın “Long Tail” isimli kitabında belirttiği gibi internet ekonomisi pazaryerlerinde en uygun fiyatla ürünler satılmasını teşvik etmiştir.

İnternet ve e-ticaret, işgücü-piyasa ilişkilerini değiştirerek iş, işçiler ve işyeri üzerinde etkili olmaktadır. İnternet ile birlikte yeni işler yaratılmakta ve yeni istihdam olanakları gelişmektedir. Özellikle yoğun bilgi gerektiren ürün ve hizmetlerde eğlence, yazılım ve dijital ürünlerle ilgili işlerde yeni istihdam olanakları yaratılmaktadır. Örneğin Avrupa’da B2C, e-ticaretin dolaylı ve dolaysız yaklaşık iki milyon iş yarattığı ortaya konulmuştur. İşe gitme zorunluluğu ortadan kalkmaktadır. İşçi ve işveren ilişkileri dijital ekonomide yeniden yazılmaya başlanmıştır. İşçi ve işveren, insan kaynakları siteleri üzerinden bir araya gelmeye başlamıştır. Böylece en iyi işe en uygun kişinin yerleştirilmesi de mümkün olmuştur. Yine internet ile birlikte büyük ve rekabetçi işgücü piyasalarının avantajı alınabilmektedir. Freelance.com gibi siteler ile yaratıcı bir proje reklamı verilebilmekte ve küresel çapta en iyi proje seçilebilmektedir.

Dijital ekonomi, sadece ücretli olarak çalışan bireyler ile değil, gönül-

lüler ile de piyasa ekonomisine katkıda bulunmakta ve ülkenin büyüme oranı üzerinde etkili olmaktadır. Küresel çapta milyonlarca gönüllü (teknik destek, mentörlük vb.) alanlarda hizmet vermektedir. Emekliler de internet üzerinden çalışma hayatına yeniden katılabilmekte ve pek çok şirket emeklilerin tecrübelerinden yararlanabilmektedir. Ayrıca internet üzerinden iş yapanlar, çalışanlarına daha fazla ücret ödeyebilmektedir. E-ekonomi üzerinden çalışmanın nitelikli çalışan gerektirmesi, ücretlerin de yükselmesini sağlamaktadır. Benzer şekilde Tayvan’da çiftçi gelirlerinin de arttığı ifade edilmiştir.

İnternet, ürün ve hizmetlerin etkin dağılımını sağlar ve ürünün, hizmetlerin, vasıflı bireylerin yüksek değer yaratan yerlere dağılımını sağlayarak ekonominin büyümesini teşvik eder. Örneğin e-Bay ile üreticiler, üretilen malların yeniden dağılımını sağlar. Böylece uygun malın uygun tüketiciler/üreticiler ile buluşmasına katkıda bulunur. Eski ekonomide ürünler yeni ekonomi ile değer kazanmış olur. Mesela Amazon, kullanılmış kitapları satarak ürünlerin yeniden değer yaratımını sağlar ya da “Dolap” uygulaması ile bireyler ikinci el giysilerini yeniden tüketiciye kazandır-

lanan hizmetleri kendileri yapmaya başlamıştır. Emlak ve sigorta sektörleri, internetin avantajını görmeye başlamıştır. Tüketiciler artık müşteri temsilcilerinin işlerini üstlenmeye başlamıştır. Lojistik şirketlerinin paketleme işlemlerini kendileri takip edebilmektedir. Pek çok işlemi kendilerinin yapabilmesi, tüketicilerin zaman ve para tasarrufu yapmalarını sağlamıştır.

Tüketicilerin ürün ve hizmetler hakkında daha fazla bilgiye sahip olmaları nedeniyle internet dünyası şirketlerini kaliteyi artırma konusunda rekabet baskısı yaratmaktadır. Müşterilerinden servis kalitesini değerlendirmeleri istenmektedir. Tüketiciler mutsuz ise bunun tüm dünyanın duyumasını sağlayabilmektedir.

İnternet ekonomisi ürün seçme maliyetini azaltmış, “Uzun Kuyruk/

maktadır. Kısaca e-ekonomi, kıt kaynakların etkin şekilde değerlendirilmesini sağlamaktadır. Arz ve talebin buluşmasına yardım ederek, sermaye araçlarının etkinliğini artırır ve şirketlerin gelişmesini sağlar.

E-ticaret, sınır ötesi ticareti de artırmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin yeni piyasalara girmesi, e-ticaret ile daha kolay olmaktadır. Coğrafi sınırın ortadan kalkması, firmaların potansiyel müşterilerini artırmakta, ulaşım, fuar vb. maliyetlerini düşürerek ekonomiye katkılarını artırmaktadır. Aslında karşılıklı bir ilişki de mevcuttur. E-ticaret sınır ötesi ticareti arttırırken, sınırötesi ticaret de e-ticareti artırmaktadır.

Türkiye olarak yeni ekonomiye adapte olmakta hangi noktadayız? Malum, Sanayi Devrimi’ni kaçırmıştık, peki Bilgi Devrimi’ni yakalayabilecek miyiz? Bunun önünde ne tür engeller bulunmaktadır?

Dijital Devrim, gelişen ülkelerin gelişmiş ülkeleri yakalamada pek çok olanak sunuyor. 19. yy. ya da 20 yy. başlarını düşündüğümüzde bir ekonominin belli bir gelişme aşamasını yakalaması için uzun yıllar gerekiyordu. Şimdi ise içinde bulunduğumuz dijital dönemde, tam da bu anlamda büyük fırsatlar söz konusu. En basitinden az gelişmiş ülkelerde finans sektörünün gelişimi için artık fiziki bankaların kurulmasına ihtiyaç kalmıyor. Bankanın kurulması, şehirden uzak bölgelerde şubelerinin açılması, hele ki düşük büyümeye sahip ekonomiler için oldukça zahmetli ve ma-

liyetli. İnternet bankacılığı, mobil bankacılık, mobil ödeme sistemleri ile daha düşük maliyetle ve daha hızlı biçimde reel sektör için gerekli finansman sağlanabilir ve ülkenin kalkınmasına yardımcı olunabilir. Örneğin Kenya’nın hizmete sunduğu M-Pesa mobil ödeme hizmeti, yedi ülkede 41,5 milyon aktif kullanıcıya ulaşmıştır. Yani daha hızlı kalkınma ve gelişme mümkün.

Ülkemiz için konuşursak, bu alanda oldukça önemli bir aşama kaydetmiş durumdayız. Dijital okuryazarlık arttı, 55 yaş üstünde bile dijital finansal okuryazarlık arttı, yeni iş modeli geliştiren yaratıcı pek çok kişi ve kurumumuz var. En önemli gelişme finansal sektörde. Teknolojik açıdan diğer gelişmiş ülkeler ile benzer teknoloji/

uygulamalar kullanılıyor. Adaptasyon hızımız oldukça iyi. Sadece işgücümüzü daha iyi değerlendirilmesine ihtiyaç var. Bu anlamda dijital bölünme yaşamamak için mevcut ve potansiyel işgücünün dijital işlere uyumunun sağlanması gerekiyor. Özellikle kadın istihdamı açısından bu önemlidir. Benzer şekilde teknolojik gelişme hızlı, ancak hukuk geriden geliyor, bu açığı kapatmamız gerekiyor. “Dijital Ekonomi”ye ilişkin daha çok rehberlerin hazırlanması gerekiyor.

Yeni ekonomi, hayatımızı bir bütün olarak nasıl etkileyecek? Başta ekonomi olmak üzere siyaset, kültür, bilim, sosyal hayat gibi alanlarda ne gibi yenilikler veya değişiklikler görebiliriz? Ekonomi bilimi açısından baka-

.....

Dijital ekonomi de denilen yeni ekonomi, mevcut yönetim yapılarını, çalışma ilişkilerini ve iş dünyasını önemli ölçüde dönüşüme uğratmaktadır. Her toplumsal dönüşümde olduğu gibi yeni ekonomi de kendi üretim ilişkilerini oluşturmakta ve teknolojinin yarattığı üstünlükle bir anlamda dünyanın fiziki yapısını küçültmektedir.

.....

cak olursak, ekonominin kuralları yeniden belirlenecek, artık ekonomi eski ekonomi değil. O zaman var olan teoriler ile dünyayı anlamamız yeterli olamayacak, yeni değişkenlerin yeni teoriler ile anlaşılmasına ihtiyaç var. Mesela basit bir örnek: İktisatta kaynakların kıt olduğundan bahsediyoruz. Oysaki dijital ürünler kıt değil, çünkü istenildiği kadar çoğaltılıp sıfır marjinal maliyetle üretimi söz konusu. Bir ayakkabı üreticisinin mali-

yetine sahip değil ve tüketmekle de bitmiyor. Amazon, bir ürünü sonsuz kez üretip satabilir. İşte o zaman dijital ürün ve hizmetlerin üretimi ve tüketimi ile ilişkili kavramların tanımının yapılp, yeni teoriler/diji teoriler olarak anlamlandırılması/inşası gerekiyor. Yani “Dijital İktisat”ın geliştirilmesi ve bu ekonominin/iktisadın tüm üniversitelerde öğretilmesi gerekiyor. Benzer durum diğer alanlarda da söz konusu. Dijital siyaset,

dijital kültürü çok iyi anlamamız ve yorumlamamız gerekiyor.

Bu yeni hayatın birtakım olumsuzlukları da var mı? Örneğin iş hayatımız bilgisayara, özel hayatımız ise mobil telefona endeksli hale geldi. Bu durum, özel hayatın ulaşılabilirliğini artırarak bilgisayar, mobil telefon ve burada kullanılan programları üreten firmalara ve ülkelere olağanüstü bir bilgi gücü veya iktidarı sağlamıyor mu?

En önemli sorun, dijital bilginin güvenliği ve mahremiyet. Dijital ekonomi bir yandan bilginin en etkin şekilde kullanımını sağlıyor, ama aynı zamanda bireylerin özel yaşama ait bilgileri en üst düzeyde kullanılıyor ve bundan yararlananlar, maalesef ki gelir düzeyinde firmalar oluyor. Firmalar bu bilgilerle bireylerin tüketim kalıplarını, alışveriş davranış biçimlerini -özel günlerini- çok rahatlıkla elde edip, analiz edebiliyor ve kârlarını artırma amacı için kullanabiliyorlar. Lokke, “Mahremiyet” isimli kitabında kişinin kişisel bilgilerini denetleyebilmesi, bu bilgilerinin akıbetine kendinin karar verebilmesi, ayrıca başkalarının kendisi hakkında hangi bilgilere sahip olduğunu bilme hakkının” mahremiyetin önemli bir unsuru olduğunu söyler. Bu anlamda kullanılacak bilginin ne olduğuna, sınırına ve nasıl bir şekilde kullanılacağına dair belli kuralların oluşması gerekiyor. Tabii bu, dijital piyasa ekonomisinin işlerliğini bozacak şekilde değil, tam tersine etkinliğini sağlamak için olmalıdır.

Yeni ekonomi

PROF. DR. ÖZGÜR ASLAN

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ SAĞLIK EKONOMİSİ ABD ÖĞRETİM ÜYESİ

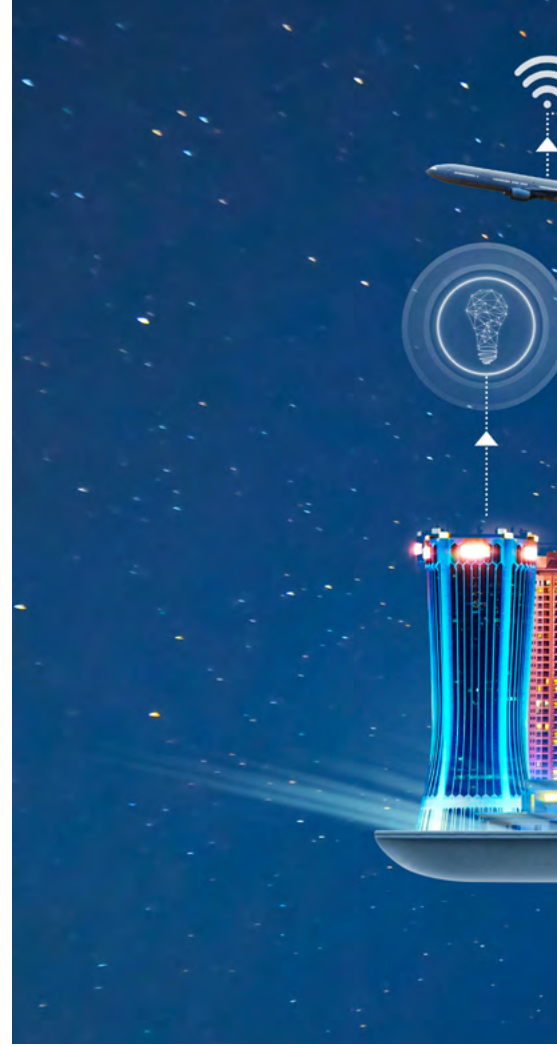
Ulusal sınırların ötesinde bir ekonomik bağ, yüksek iktisadi verimlilik sağlayan buluşlarla yaşanan yoğun teknolojik ve sosyal değişim, artan oranda bilgi akışı ve paylaşımı, yeni ekonominin karakteristik özellikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni ekonomide ürün ve hizmetlerin en önemli özelliği, bilginin temel üretim faktörü olarak ön plana çıkmasıdır.

1990'LARDA, ABD ekonomisi İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemdeki en uzun süreli ekonomik genişlemeyi yaşamıştır. 1993 yılının ilk çeyreğinden itibaren GSYİH, yılda ortalama %4 düzeyinde büyümüştür. Aynı zamanda, ilgili dönemde 22 milyon yeni iş yaratılmıştır. Eylül 2000'de işsizlik oranı son otuz yılın en düşük düzeyi olan %3,9'a gerilemiştir. 1973-1995 yılları arasında oldukça yavaş artan işgücü verimliliği (yılda %1,4), ekonomik genişlemenin ikinci yarısında belirgin bir şekilde artış trendine girmiştir. 1995'ten 2000'e kadar ortalama yıllık %3'lük bir büyümeyle uzun dönem trend değerinin üzerinde bir gelişme göstermiştir. Bu beklenmeyen verimlilik artışı, enflasyonun düşük düzeylerde kalmasına yardım-

cı olmuştur. Böylece 1990'lardaki oldukça sıkı işgücü piyasasına karşın, çekirdek enflasyon %2-3 aralığında dalgalanma göstermiştir. Diğer yandan, ABD'de yatırımlarda da büyük artışlar gözlenmiştir. 2000 yılı boyunca devam eden hisse senetlerinin aşığıya ayarlanmasından sonra bile, birleşik hisselerin değeri, 10 yılda 3 katına ulaşmıştır. ABD ekonomisinde yaşanan gelişmeler, bu ekonominin yeni ekonomiye dönüştüğüne dair bir uzlaşmanın doğmasına yol açmıştır.

Yeni ekonomi kavramı son birkaç yılın en çok konuşulan kavramlarından biridir. Her moda olan kavramda olduğu gibi, yeni ekonomi kavramı da farklı kişiler tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Avrupa'da genel anlamda yeni ekonomi kavra-

mı, elektronik enformasyon teknolojilerinin yaratılması ve uygulanmasının merkezinde yer alan ekonomik faaliyet endüstrisi olarak ifade edilmektedir. Yeni ekonomi kavramının tanımlanması oldukça belirsizlik göstermektedir. ABD ekonomisinde devam eden dönüşüm farklı şekillerde adlandırılmaktadır; "endüstri sonrası toplum", "inovasyon ekonomisi", "bilgi ekonomisi", "ağ ekonomisi", "dijital ekonomi", "ağırlıksız ekonomi" ve "e-ekonomi" bunlardan en çok kullanılanlardandır. Bu kavramlar yaşanmakta olan dönüşümün farklı yönlerine odaklanmakta, yanıltıcı yorumlara yol açabilmektedir. Örneğin ekonomiler daima inovasyon ve bilgi sayesinde gelişmiştir. Bu yüzden yeni ekonomi, iş dünyasında ve finansal basında kul-

lanılması dolayısıyla daha fazla kullanıma ulaşmıştır.

Atkinson ve Court'a göre yeni ekonomi, son 15 yılda ABD ekonomisinin yapısını, fonksiyonlarını ve kurallarını değiştiren bir dizi niteliksel ve niceliksel değişimle ilgili olup, bu değişimin ve ekonomik büyümenin altında yatan temel faktörler ise, yenilikçi fikirler ve teknolojik ilerlemelerdir.

Yeni ekonomide fiziksel olmayan sermaye, en az fiziksel sermaye kadar değer taşımaktadır. Ayrıca fiziksel sermayenin değeri de fiziksel olmayan çıktılara bağlı bulunmaktadır. Zenginleştikçe katma değeri daha yüksek mal ve hizmetler tüketiriz. ABD ekonomisinin çıktısı (üretimi) tonla ifade edildiğinde, bu ekonomi-

nin yüzyıl önceki üretimiyle bugünkü üretiminin aynı olmasına rağmen, günümüzün çıktısının ekonomik değeri geçmiş yüzyılın 20 katı kadardır. Bu durum, mal ve hizmetlerin daha bilgi yoğun hale gelmiş olduğunu göstermektedir.

Robert Gordon'a göre ise yeni ekonominin, 1990'ların ortalarında bilgisayar donanımı, yazılımı ve telefon hizmetlerindeki fiyat düşüşlerinin yanında, bilgisayar işlem gücündeki, iletişim kapasitesindeki artışlar ile internet teknolojisindeki çok hızlı gelişmeyi ifade etmektedir. Bu tanımda yeni ekonomi, 1995 yılı öncesi dikkate alınmaksızın 1995 yılı sonrası enformasyon ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeye eşdeğer tutulmuştur. Nordhaus, yeni ekonomi-

yi tanımlarken bilgisayar donanımı, yazılımı ve iletişim cihazları üzerinde önemle durmaktadır. Yeni ekonomi, enformasyon oluşturma, geliştirme ve dağıtım süreçlerinden oluşmaktadır. Süreç içerisinde üç büyük aktör yer almaktadır. Bunlar; enformasyonu işleyen donanım (bilgisayarlar), enformasyonun edinilmesini ve dağıtılmasını sağlayan iletişim sistemi ve son olarak insan eliyle tüm sistemi yöneten yazılımdır.

Dominick Salvatore'ye göre yeni ekonomi bilgisayarlar, yazılım ve iletişim sistemlerine dayanan enformasyon ve iletişim teknolojisinin (ICT) kullanımının hızla gelişmesi ve yayılması anlamındadır. ABD ekonomisi, G-7 ülkeleri arasında en çok bilgisayara dayalı, her 1000 kişi için en fazla

sayıda internet bağlantısı olan ve yeni teknolojiyi ve elektronik ticareti en yoğun biçimde kullanan ekonomidir.

YENİ EKONOMİNİN ÖZELLİKLERİ

Ulusal sınırların ötesinde bir ekonomik bağ, yüksek iktisadi verimlilik getiren buluşlarla yaşanan yoğun teknolojik ve sosyal değişim, artan oranda bilgi akışı ve paylaşımı, yeni ekonominin karakteristik özellikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni ekonomide ürün ve hizmetlerin en önemli özelliği, bilginin temel üretim faktörü olarak ön plana çıkmasıdır. Yeni ekonomi endüstrilerinde beşerî sermaye, fiziksel sermaye ile entelektüel sermayeyi güçlü bir şekilde tamamlayan bir rol üstlenmektedir. Gerek enformasyon teknolojilerinin kullanımı ve gerekse üretimi, nitelikli işgücü talebini artırmaktadır. Dolayısıyla yeni ekonomide, beşerî sermaye yatırımlarında artış gözlenmektedir. Yeni ekonominin 10 temel özelliği aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Yeni ekonomi birbirine bağlı bilgisayar sistemlerinden ve iletişimin dijital ortama taşınmasıyla yüksek katma değer kazanan hizmetlerden oluşan bir iktisadi sistem olarak değerlendirilebilir. 1980-90'lı yıllarda bilgisayar parçalarındaki fiyat düşüşü ile hız kazanan teknolojik gelişmeler, çok daha karmaşık işlemlerin ve projelerin gerçekleştirilebilir olmasını mümkün kılmıştır. Diğer yandan bilgisayar fiyatlarındaki hızlı düşüş ve işlem kapasitelerindeki artış, bilgisayarların her alanda kullanımına olanak tanımaktadır. Araba üretici-

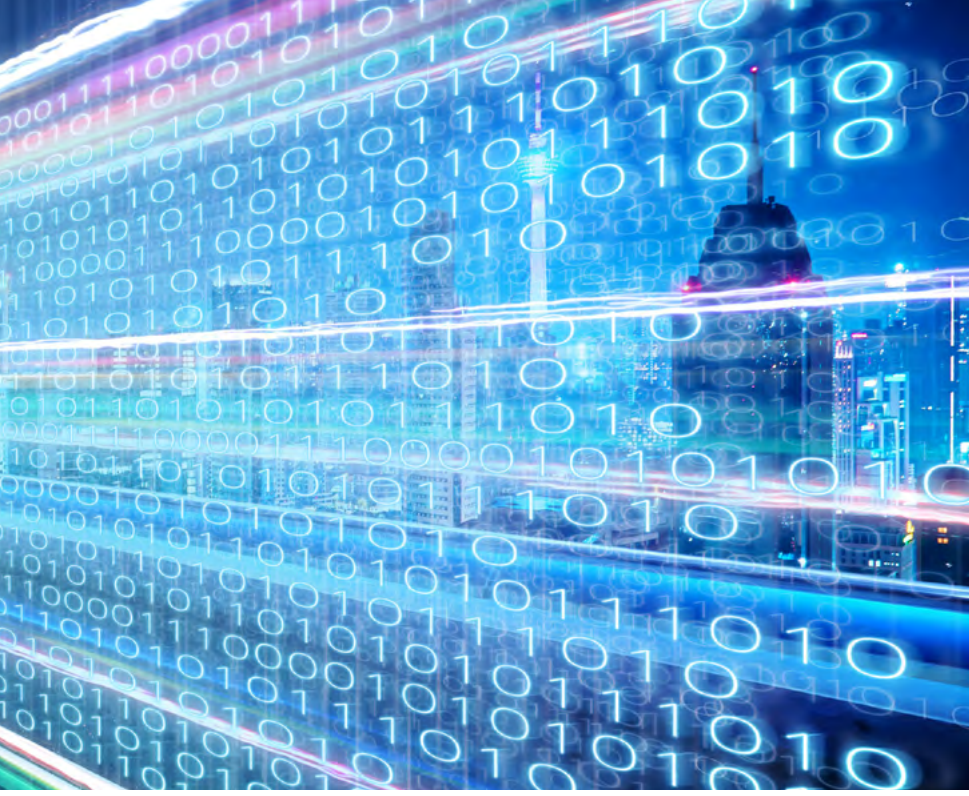

leri, genetikle ilgili faaliyette bulunan firmalar, petrol arayıcıları, yüksek işlem kapasitesine sahip bilgisayarlarla yaptıkları simülasyonlarla harcamalarında büyük ölçüde tasarrufa gidebilmektedir. Ayrıca bu olanaklar modern telekomünikasyon araçları ile var olan bilgi ile yeni bilginin birleşimini yaratmıştır. Yeni ekonomide daha fazla buluş, daha çabuk yayılım söz konusudur.

- Eski ekonomik yapı, bilgisayar ve internet toplumunda ağlaşmayla birlikte değişmektedir. Bu değişim dış kaynak kullanım tercihlerinde bir artış olasılığını da beraberinde getirmektedir. Birçok yeni internet portalının yaratılıyor olması, e-pazarda işlem maliyetlerinde düşüşün bir göstergesi kabul edilebilir. Yeni iletişim teknolojileri müşterilerin, üreticiler ile daha fazla etkileşim içinde olmalarına olanak sağlamaktadır. İnternet kullanımıyla birlikte artan ulusal ve uluslararası rekabet, piyasaları tam rekabet koşullarına yakın bir du-

ruma getirmektedir. Böylece düşük kâr marjları, etkin üretim ve müşteri memnuniyeti sağlanabilmektedir. Finansal piyasalardaki işlemler internet yoluyla kolaylaşmakta, bu sayede birçok internet kullanıcısı aracılara gerek kalmaksızın (bazı durumlarda e-dealerlar vasıtasıyla) finansal piyasalardaki operasyonlarını doğrudan yönetebilmektedir. Teknolojik ilerlemelerle ortaya çıkan e-finance uygulamaları, finansal hizmet endüstrisinin yüzeyini değiştirmektedir. Aralarında online banka, broker ve firmaların bulunduğu yeni hizmet sağlayıcıları farklı ülkelerdeki tüketicilere finansal hizmetleri karşılaştırma olanağı sunmaktadır. Diğer yandan düşen işlem maliyetleri, finansal piyasaları daha cazip hale getirmektedir. Özet olarak, piyasaların rolü yeni ekonomide kuvvetlenmektedir.

- Yeni ekonominin belki de en yüksek kazanç sağlayanlardan biri de şaşırtıcı bir şekilde mikro tekniklere sıkı sıkıya bağlı bir teknolojik üretim

.....

**Günümüzde
“dijitalleşme” ile birlikte
her türlü ses, yazı,
görüntü, bilgi,
1 ve 0’lardan oluşan
veri paketleri halinde
daha hızlı, ucuz ve
güvenilir bir biçimde
alıcılara ulaşabilmektedir.
Bu da bilginin iletimi
konusundaki zaman
ve mekân sınırlarını
ortadan kaldırarak,
yüksek rekabetçi bir
ortam yaratmaktadır.**

.....

süreciyle birlikte elektronik yonga ve bilgisayar üreticileri olarak göze çarpmaktadır. Böylelikle daha küçük yatırım-çıktı oranı, yatırımın geri dönüşümünde düşüşe neden olmaksızın, uzun dönemde iktisadi büyümenin sağlanmasını olanaklı kılmaktadır. Yeni ekonominin temel endüstrilerinin tamamı ölçek ekonomilerinden veya ağ etkisinden fayda sağlamaktadır. Yeni ekonomi sermaye tasarrufu sağlamaktadır. Alvin ve Heidi Toffler’a göre bilgi, finansa, örgütlü emeğe ve antikapitalist siyasi partilere göre uzun dönemde daha büyük bir tehdittir. Onlara göre enformasyon devrimi, kapitalist bir ekonomide birim çıktı başına gerekli sermaye miktarını azalttığı için gerçekten çok büyük bir devrim olarak görülmelidir.

• Günümüzde “dijitalleşme” ile birlikte her türlü ses, yazı, görüntü, bilgi, 1 ve 0’lardan oluşan veri paketleri halinde daha hızlı, ucuz ve güvenilir bir biçimde alıcılara ulaşabilmektedir. Bu da bilginin iletimi ko-

nusundaki zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldırarak, yüksek rekabetçi bir ortam yaratmaktadır. Bu ise enflasyonun etkisini azaltacak oranda daha kolay girilen ve yoğun bir fiyat rekabetinin olduğu piyasa anlamına gelmektedir. Firmaların doğal tepkisi pazardaki standart ürünler için fiyat rekabetine girmekten kaçınmak yönündedir. Ancak firmalar, kârlılığı sağlamak adına, farklılaşmış veya yeni ürün sunma çabasıdadırlar. Yeni ekonomide rekabet edebilmek için sürekli yeni buluşlar, ürünler, teknolojiler, süreçler, pazarlama ve finans için yeni fikirler geliştirmek gerekmektedir.

• Yeni ekonominin bir içeriği olarak internet, müşterilerin üreticiler ile daha fazla etkileşim içerisinde olmasını sağlamaktadır. Hem üreticiler hem de müşteriler hizmet kalitesinin ve ürün çeşitliliğinin artması ile birlikte, yer bağımlılığı olmaksızın, dünyanın her yerindeki ürünler hakkında bilgi sahibi olma, satın alınacak ürün ve markalar arasında karşılaştır-

malı bilgilere dayalı seçim yapabilme olanaklarına kavuşmaktadır. Birçok ürünün fiyat elastikiyetine sahip olduğu görülmekte ve bu da e-ticaret için uygun olup olmadıkları konusunda daha kolay sınıflandırılmalarını sağlamaktadır. Sabit kâr marjına bağlı fiyatlandırmaya konu olan ürünlerin fiyatlarındaki düşüş, ilgili firmaların kârındaki düşüşü de beraberinde getireceğinden şirket birleşmeleri; taşeronluk hizmetleri gibi ortaklıkların kurulmasına neden olmaktadır. Yeni ekonomi ile yabancı sermaye yatırımları hız kazanmaktadır.

• Yeni ekonominin piyasa mekanizması odaklı, rekabetçi, yenilikçi ve küresel olması, eski ekonomiye göre daha az istikrarlı olması anlamına gelmektedir. Özellikle hızın önem kazandığı yeni ekonomide örneğin finansal piyasalardaki düzenlemelerin hızındaki farklılık, ekonominin geneline etkileyebilmektedir.

• Otomotiv endüstrisi, sanayi ekonomisinde anahtar endüstri

konumundayken, yeni ekonomide anahtar endüstri ise diğer endüstrilere refah yaratmanın yolunu sağlayan iletişim, bilgisayar, eğlence sanayilerinin birleşmesiyle ortaya çıkan yeni medya endüstrisidir. Bu bütünleşme tüm endüstrilerin temelini oluşturmaya başlamıştır. Yeni medya, tüm sanat etkinliklerini, bilimsel araştırmaların yapılışını, eğitim sistemini ve işletme yapılarını dönüştürmektedir. Yeni ekonomi bir yandan yeni bir eğlence endüstrisinin kapılarını açarken diğer yandan politikacıların büyük kalabalıklara ulaşmasını engellemektedir. Yeni ekonomide toplumun siyasi açıdan etkilenmesi daha zordur. Bu ise, yoğun iç karışıklıkların yaşandığı ülkelerde politik bir uzlaşmanın oluşturulması açısından problem yaratmaktadır.

- Donanım, daha fazla yatırım gerektiren yazılımlar olmaksızın tek başına yeterli değildir. İnternet ve yeni yazılımların birleşimiyle yeni ekono-

mi, daha hızlı yenilikler ve bu yeniliklerin yayılımı açısından küresel bir platforma sahip olmaktadır. İnternet ekonomisinde hız, önem kazanmaktadır. Fiziksel ekonomi; taşımacılık, enerji, hammadde ve nitelikli işgücünden meydana gelen bir altyapıya dayanmaktadır. Dijital ekonominin büyümesi ve etkinliğini arttırması, yüksek hızlı ve akıllı elektronik ağlara ve tüm ekonomik birimlerin her türlü bilgiye ve içeriğe kolaylıkla ulaşabilmelerine bağlıdır. Belirsiz lisans ve telif hakları, yazılım temelli dijital ekonominin büyümesini olumsuz yönde etkilemektedir.

- Bilgiye ve kalifiye elemana olan ihtiyaç artmaktadır. Peter Drucker'a göre bilgi, Endüstri Devrimi'nden beri ekonomik aktivitelerin merkezinde yer almaktadır. Bilgi, bugün tek anlamlı kaynaktır. Klasik üretim faktörleri olan toprak, emek ve sermaye ortadan kalkmamıştır. Fakat bunlar,

yeni ekonominin üretim ve ekonomik büyüme süreci içerisinde ikinci plana düşmüşlerdir. Eğitimli ve teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilen kalifiye elemanların ücretlerinde görece bir artış söz konusudur. 1900'li yılların başında mal üretiminde istihdam edilen işgücü, ABD toplam işgücünün %82'sini oluşturuyordu. Bu yüzyıl boyunca bu oran oldukça büyük oranlarda azalmış, 1950'de %64'e, 1999 yılında ise %41'e gerilemiştir. Büyük oranda yaratıcı aktivitelere katılan müdürlerin, profesyonellerin ve teknik işgücünün oranı ise 1900'deki %10'luk düzeyinden 1950'de %17'ye 1999'da ise %33'e yükselmiştir. 1999 yılında ABD ekonomisi 7,6 milyon profesyonel yaratıcı işgücünü, 2,3 milyon mühendis ve mimarı, 2,9 milyon bilim adamını istihdam etmiştir.

Enformasyon teknolojisindeki işgücünün aldığı ücret, temel olarak işgücünün niteliğine ve almış olduğu

eğitimin seviyesine göre değişmektedir. 2000 yılında, ABD’de 5,6 milyon kişi enformasyon teknolojisi endüstrilerinde istihdam edilmiştir. Bu endüstrilerde çalışan ortalama bir işgücünün ücreti, kişi başına milli gelirin iki katıdır. Enformasyon teknolojisi çalışanları, 35.000 dolar olan tarım dışı özel endüstri işgücünün aldığı ücretle karşılaştırıldığında, 73.800 dolar gibi oldukça yüksek bir ücret almaktadır.

İnternet daha geniş ve daha iyi bir eğitim ve öğretim programları için güçlü bir temel oluşturmaktadır. Ancak internet üzerinden eğitim ve e-üniversiteler ancak 21. yüzyılın başlarında ortaya çıkabilmiştir. İnternet toplumunda eğitim endüstrisindeki artışla, özellikle eğitime gerekli yatırımı gerçekleştirmiş ülkelerde ekonomik büyüme oranı daha yüksek olacaktır. Buna ek olarak internet, firmaların eğitim yatırımları ve şirket içi eğitimleri nedeniyle çalışanlara tanınan

bazı hakları da azaltacaktır. Diğer yandan, yeni ekonomide eğitim, yeni ekonominin teknoloji merkezli firmaları için maliyetten çok daha önemlidir.

- Yeni ekonominin küresel yapısı, iktisadi anlamda küresel bölünmede artış anlamına da gelmektedir. Yeni ekonominin yaratacağı problemlerden biri de gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler arasındaki gelir ve teknoloji uçurumunu arttırma ihtimalidir. Yeni büyüme teorilerini test etmeye yönelik çalışmaların sonuçlarına göre dünya ülkeleri arasında Neo-Klasik büyüme modelinin öngördüğünün aksine yakınsama değil uzaklaşma gerçekleşmektedir. Teknoloji seviyesi yüksek olan ülkeler, gelişmekte olan ülkelerle aralarındaki açığı daha da arttırmaktadırlar. Bu durum, dünya üzerindeki uluslar için önemli sorunları da beraberinde getirmektedir. Yeni teknolojiler, ülkeler arasındaki refah ve servet dağılımını

gelişmiş ülkeler lehine değiştirmektedir. Diğer yandan gerekli altyapının sağlandığı yeni gelişmekte olan bir ülkede, internetin yaygınlaşması mevcut okuma-yazma oranları düşüldüğünde olanaksızdır. Yeni ekonomide esas kazançlı olan ülkeler, OECD ülkeleri ve yeni sanayileşen ülkeler ile eğitim altyapısı yüksek gelişmekte olan ülkeler olacaktır. İnternet, üretim faktörlerinin verimliliğini arttırmaktadır. Bu ise karşımıza internet çağının kazanç sağlayamayacaklarına ilişkin bir tablo çıkartmaktadır. İnternet, gelişmekte olan ülkelerin yetişkin nüfusunun yaklaşık %50’si için problem olacak şekilde okuma-yazma gerektirmektedir. Bu durum, gelişmekte olan ülkeler açısından eğitime daha büyük kaynak aktarımının gerekliliğini göstermektedir.

* Bu çalışma, daha önce yayınladığım “Yeni Ekonomi: Özellikleri ve Endüstrileri” başlıklı makaleden faydalanarak hazırlanmıştır.

Geleneksel İGİAD iftarı üyelerimizi bir araya getirdi

İGİAD, geleneksel olarak düzenlediği iftar programını, 7 Nisan tarihinde 1453 Çırpıcı Sosyal Tesisleri'nde gerçekleştirdi.

HER Ramazan ayında düzenlenen geleneksel iftar programına İGİAD üyeleri aileleriyle birlikte yoğun bir katılım gösterdi. İftar programı, Bahçelievler Mehmet Akif Camii görevlisi Şahin Korkut'un Kur'an tilavetiyle başladı. İftar yemeğinin ardından İGİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Karahan'ın konuşmaları ile program devam etti.

Ayhan Karahan davetlilere hitaben

yaptığı konuşmasında bölüşmek/paylaşmak ve fedakârlık konularına temas etti. Karahan, şunları söyledi:

"Bilmeliyiz ki Ramazan, öncelikle paylaşmak demektir. Oruç, sadece aç kalmak değildir. Yemek ve içmekten vazgeçmek, orucun formel kısmıdır. Orucun asıl anlam ve mesajı, aç kalanların halinden anlamak, onların sıkıntılarını paylaşmak ve böylece ortak bir duygu-

daşlık geliştirmektir. Tok olan aç olanın halinden anladığında, zengin olan fakirin sıkıntısını bildiğinde, sağlıklı olan hasta olanın derdiyle ilgilendiğinde, ancak o zaman orucu tam anlamıyla tutmuş ve ramazanı idrak etmiş oluruz.

Ramazanın bir başka boyutu da infaktır. Çünkü sadece anlamak ve bilmek yetmez, aynı zamanda derde derman olmak da gerekir. Bunun asgari düzeyi zekât ve fitredir, azami düzeyi ise infak etmektir. Infak ise sadece malla sınırlan-dırılmayacak kadar geniş bir kavramdır.

Malı olan malından infakta bulunur ama olmayanın da pek çok zenginliği vardır. Kimimiz malıyla, kimimiz zamanıyla, kimimiz bilgisiyle, kimimiz de gayretiyle infakta bulunur, başkasının derdine çare oluruz. Bu nedenle birinin derdiyle dertlenmek, bir işin ucundan tutmak, birine yol göstermek de infaktır. Nitekim Hz. Peygamber, “Yarım hurma ile de olsa cehennem ateşinden korunun. Bunu da bulamayan güzel bir sözle ateşten korusun” diye buyurmaktadır.

Korona salgınına yavaş yavaş atlatmaya başlamışken bu sefer yanı başımızda yeni bir sorun baş göstermiştir. Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi, pek çok sorun üretmekle birlikte ekonomik hayatımızın normale dönmesini de geciktirmektedir. Böylesi sıkıntılı dönemlerde bir yan-

dan ihtiyaç duyulan malların üretimine ağırlık verirken veya söz konusu ihtiyacı benzer mallarla ikame etmenin yollarını ararken diğer yandan dayanışma sergilemeli, stokçuluktan kaçınmalı ve yokluk endişesiyle marketlere hücum etmek gibi tavırlardan uzak durmalıyız. Psikolojik manipülasyonlar sonucu piyasada mal kıtlığı yaşanması, kabul edilebilir bir durum değildir. Zira tedbirli ve paylaşımcı davranmak, herkesin bindiği gemiye sahip çıkması demektir.

Ekonomik hayat, ahlaki değerlerden ayrı düşünülemez. Bilakis her ikisi, birinin mütemmim cüzüdür. Bu sıkıntılı zamanlarda ahlaki ilkeleri korumak, sıkıntıları aşmanın en kolay ve en hızlı yoludur. Çünkü ahlakın önemi ve faydası, böylesi anlarda ortaya çıkar. Ahlak, an-

cak zor zamanlarda kendini belli eder. Nihayetinde “Komşusu açken tok yatan, bizden değildir” diyen bir peygamberin ümmetiyiz. Böylesi bir düstura inananlar, market raflarını boşaltmanın peşine düşmez, “Benden sonrası tufan” anlayışına kapılmaz. Bilakis diğerkâmdır, paylaşımcıdır, fedakârdır.

İlk günlerini idrak ettiğimiz ramazan-ı şerifin hayra, kardeşliğe, esenliğe, adalete, paylaşmaya vesile olmasını temenni ediyorum. Bu ayda kişisel eksikliklerimizin üzerine gitmeli, günahlarımızın bağışlanması için af dilemeliyiz. İmkânı olanlar fakire, garip gurebaya yardım elini uzatmalı, yetimin başını okşamalı, darda olanın imdadına koşmalıdır. Böylece oruçla, yardımla, infakla geçen bir ayın sonunda hakkıyla bayramlaşabilelim.” dedi.

Komisyonlar arası koordinasyon toplantımızda bir araya geldik

İGİAD Komisyonlarında görev alan üyeler 26 Mart Cumartesi günü Bayrampaşa Ramada Encore Otel’de bir araya geldi. Hüseyin Dinçel’in Kur’an-ı Kerim tilaveti ve Hatim duası ile program başladı. Dua sonrasında vefat eden üyelerimize hatm-i şerif hediye edildi.

İGİAD Başkanı Ayhan Karahan’ın sunumu ile İGİAD faaliyetleri hakkında üyeler bilgilendirildi.

Ayhan Karahan’ın sunumundan

sonra program Berat Takdim Töreni ile devam etti. Komisyonlardaki fedakârlıklarından dolayı Teşkilatlanma Komisyonunda Musa Silme, Eğitim ve Araştırma Komisyonunda M. Sait Bozik, İş Geliştirme Komisyonunda Hasan Güllük, fedakârlık beratlarını komisyon başkanlarının ellerinden aldılar. Son olarak İGİAD’da 10. yılını geride bırakan üyelerimiz Ali Bakaner, Cihan Köse, Duran Mesut Eren, Emrah Yazıcı, Erdinç Asilkan, Hacı Mehmet Köse, İsmail Özka-

ra, İsmail Yanarateş, Mahmut Asmalı, Muharrem Özkan, Mustafa Ceylan, Ömer Karaoğlu ve Selçuk Kar, Başkan Ayhan Karahan’ın elinden 10. yıl beratlarını aldılar.

Toplantının son bölümünde komisyon üyelerimiz söz alarak İGİAD’ın faaliyetleri, projeleri ve gelecekte İGİAD’ı nerede görmek istediklerine dair görüş ve önerilerini aktardılar. Toplantıda İGİAD’ın bugünü ve geleceği konusunda üyelerden değerlendirmeler alındı.

Fedakarlık Beratları

Musa Silme
Teşkilatlar Komisyonu

Fedakarlık Beratları

Musa Silme
Teşkilatlar Komisyonu

Hasan Güllük
İç Geliştirme Komisyonu

Fedakarlık Beratları

Musa Silme
Teşkilatlar Komisyonu

M. Sait Bozık
Eğitim ve Araştırma Komisyonu

Hasan Güllük
İç Geliştirme Komisyonu

Onuncu Yıl Beratları

- Ali Bakaner
- Cihan Köse
- Duran Mesut Eren
- Emrah Yazıcı
- Erdi Gülkan
- H. Ahmet Köse
- İsmail Yanarateş
- Mahmut Asmalı
- Muharrem Özkan
- Mustafa Ceylan
- Ömer Karaoğlu
- Selçuk Kar

Onuncu Yıl Beratları

- Ali Bakaner
- Cihan Köse
- Duran Mesut Eren
- Emrah Yazıcı
- Erdi Gülkan
- H. Ahmet Köse
- İsmail Yanarateş
- Mahmut Asmalı
- Muharrem Özkan
- Mustafa Ceylan
- Ömer Karaoğlu
- Selçuk Kar

Onuncu Yıl Beratları

- Ali Bakaner
- Cihan Köse
- Duran Mesut Eren
- Emrah Yazıcı
- Erdi Gülkan
- H. Ahmet Köse
- İsmail Yanarateş
- Mahmut Asmalı
- Muharrem Özkan
- Mustafa Ceylan
- Ömer Karaoğlu
- Selçuk Kar

Onuncu Yıl Beratları

- Ali Bakaner
- Cihan Köse
- Duran Mesut Eren
- Emrah Yazıcı
- Erdi Gülkan
- H. Ahmet Köse
- İsmail Yanarateş
- Mahmut Asmalı
- Muharrem Özkan
- Mustafa Ceylan
- Ömer Karaoğlu
- Selçuk Kar

Onuncu Yıl Beratları

- Ali Bakaner
- Cihan Köse
- Duran Mesut Eren
- Emrah Yazıcı
- Erdi Gülkan
- H. Ahmet Köse
- İsmail Yanarateş
- Mahmut Asmalı
- Muharrem Özkan
- Mustafa Ceylan
- Ömer Karaoğlu
- Selçuk Kar

Onuncu Yıl Beratları

- Ali Bakaner
- Cihan Köse
- Duran Mesut Eren
- Emrah Yazıcı
- Erdi Gülkan
- H. Ahmet Köse
- İsmail Yanarateş
- Mahmut Asmalı
- Muharrem Özkan
- Mustafa Ceylan
- Ömer Karaoğlu
- Selçuk Kar

İstanbul Medeniyet Üniversitesi'ne akademik ziyaret gerçekleştirdik

İSTANBUL Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hamdi Genç ve Dekan Yardımcısı Dr. Öğr. Üyesi Mesut Malik Yavuz makamında ziyaret edildi. Yapılan görüşmede, derneğimizin faaliyetleri hakkında detaylı bilgilendirme yapılarak yayınlarımızdan örnekler takdim edildi. Farklı çalışma alanları iş ahlakı ekseninde değerlendirildi.

İGİAD Eğitim ve Araştırma Komisyonu Başkanı Ömer Bedrettin Çiçek, Eğitim ve Araştırma Komisyonu Üyeleri Prof. Dr. Ahmet Akın, Mürsel Çiçek ve

Koordinator Sinan Polat'ın hazır bulunduğu ziyaret, üniversite ile ortak prog-

ram ve yayın konularında iş birliklerinin yapılması temennisiyle tamamlandı.

2022 yılında işletmelerde risk yönetimi

İSTANBUL Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi ve aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Risk ve Denetim Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü Prof. Dr. Davut Pehlivanlı ile “İşletmelerde Risk Yönetimi” konusunu konuştuk.

Söyleşimizde gündeme aldığımız konu başlıkları:

1. Salgın sürecinde ekonomiden toplumsal olaylara, üretimden alışverişe, çalışma kültüründen sosyal faaliyetlere bizi bekleyen riskler.
2. Salgın süreciyle birlikte işsizlik ve ekonomik istikrar hangi düzeyde olacak ve alınacak önlemler.
3. İçinde bulunduğumuz dönemde Türkiye’yi ekonomik olarak zorlayacak faktörler.
4. Kriz ortamlarında alacak ve tahsilat sıkıntılarını yönetmede KOBİ'lere tavsiyeler.
5. Kriz yönetimine gerek kalmadan

risk yönetimi kapsamında alınabilecek aksiyonlar.

6. Altın ve dövizdeki hareketliliğin değerlendirilmesi.
7. Ülke olarak risklere karşı bakış açımız.
8. Risk algısı açısından göç ve değişen demografik yapının değerlendirilmesi.

9. Risk yönetimi olgunluğunu kuruluşlar (kamu ve özel) bazında değerlendirme.

10. İklim değişikliğinin ülkemize yakın ve uzak etkileri.

Söyleşiyi izlemek için aşağıdaki bağlantı linkini tıklayınız.

<https://youtu.be/ka6LH5Vgzhs>

DERS VEREN TECRÜBELERDE HASAN GÜLLÜK'Ü DİNLEDİK

“TECRÜBE, yeni girişimcilere aktarıldıkça çoğalır” ilkesinden hareketle birbirinden değerli konuklarla söyleşi programları düzenlemeye devam ediyoruz. Ders Veren Tecrübeler programının yeni konuğu Sanayi Politikaları Araştırmacısı Hasan Güllük oldu.

Söyleşimizi izlemek için aşağıdaki link bağlantısını tıklayınız:

<https://youtu.be/NOfeJreQshQ>

Hacı Ramis Köroğlu ile girişimcilik tecrübeleri

Triawell Tüketici Sağlık Ürünleri A.Ş. İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Hacı Ramis Köroğlu ile girişimcilik üzerine söyleşi yaptık.

Söyleşide değinilen konular:

Girişim sürecinizi anlatır mısınız? Nasıl hayata geçirdiniz?

Dünyadaki takviye kullanımı bir hayli artmakta, sektörel durumdan bizlere biraz bahseder misiniz?

Üniversiteler ile iş birliğiniz var mı? Şirket olarak şu an geline aşama nedir?

Takviye ürün haricinde kimya alanında yatırımlarınız var mı? Var ise bahseder misiniz?

Girişimi hangi noktaya taşımayı he-

defliyorsunuz? Hedefleriniz nelerdir?

Son olarak girişimcilik üzerine bizlere neler söylersiniz?

Söyleşiyi izlemek için aşağıdaki bağlantı linkine tıklayınız.

<https://youtu.be/zo6mtQZ7-8E>

YÖNETİM KURULU TOPLANTISINDA GÜNDEM KARZ-I HASEN

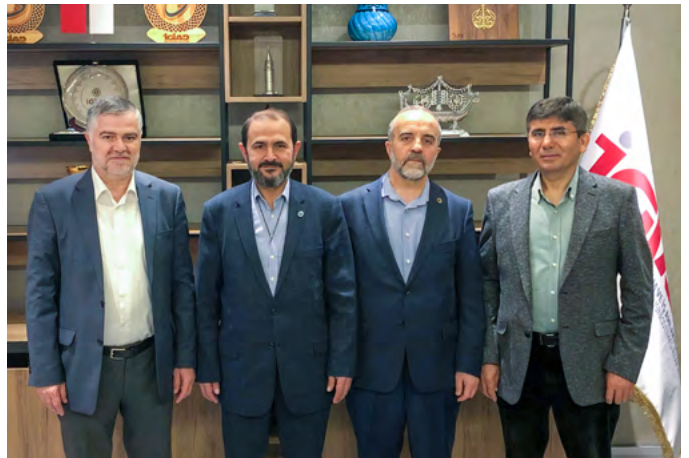
30 Mart Çarşamba günü gerçekleştirilen Yönetim Kurulu toplantısında konuştuğumuz Türkiye Katılım Bankaları Birliği uzmanlarından Dr. Mustafa Afşin Sancar oldu. Karz-ı Hasene Dayalı Mikro Finans Model önerisi sunumu yapıldı.

MÜSİAD'A KURUMSAL ZİYARET

İĞİAD heyeti, MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı'yı makamında ziyaret etti. İĞİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Karahan, Başkan Yardımcıları Emrah Yazıcı, Hüseyin Akça; Yönetim Kurulu üyeleri Adem Güler, Sinan Şahin, İdari İşler

Yöneticisi Tezcan Kuzu'nun hazır bulunduğu ziyarette İĞİAD'ın faaliyetleri hakkında bilgilendirme yapıldı. Ziyaret, Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Karahan'ın Mahmut Asmalı'ya hediye takdim etmesi ve karşılıklı iyi niyet dilekleriyle son buldu.

ÇEKUD'DEN DERNEĞİMİZE ZİYARET

ÇEVRE Kuruluşları Dayanışma Derneği - ÇEKUD YK Başkanı Prof. Dr. Eyüp Demik ve Proje Direktörü Lütfi Kara İĞİAD YK Başkanı Ayhan Karahan'ı ziyaret etti. İĞİAD Yönetim Kurulu Başkan yardımcısı Nuri Ecevit'inde bulunduğu ziyarette kurumların faaliyetleri hakkında fikir alışverişinde bulundular.

BÖLGESEL İSTİŞARE TOPLANTISI'NDA METAVERSE GÜNDEMİ

İGİAD Teşkilatlanma Komisyonu'nun "Bölgesel İstişare Toplantısı" adı altında düzenlediği ve üyelerin birbirlerini daha yakından tanımalarını amaçlayan organizasyon, 26 Şubat Cumartesi günü 08.00-11.00 saatleri arasında ORA STEAK Burger'de yapıldı. Üyelerimizden Taşkın Koçak Bey, toplantıda metaverse konulu bir sunum yaptı.

Sosyal sorumluluk değil toplumsal zorunluluk

“GÖNÜL Bağı Kütüphaneleri” adlı projemiz kapsamında Iğdır/Aralık ilçesinde bulunan Hasanhan ilkokulunda kütüphanemizin açılışını Iğdır Yeşilay Başkanı Sn Adem Çakmak ile gerçekleştirdik.

Genç İGİAD olarak her yıl ülkemizin farklı bölgelerindeki eğitim süresince yeterli ve eşit imkanlara sahip olmayan öğrenciler için tam donanımlı kütüphane kurulumu gerçekleştirerek doğrudan iletişim kurmayı ve gönül köprüleri oluşturmayı hedeflemekteyiz. Böylece çocukların bedensel, fiziksel ve duygusal gelişiminin yanı sıra eğitim seviyesi artırılması sağlanmaktadır.

“Oku, Keşfet, Çabala, Öğren” sloganı ile sahada öğretmen ve öğrencilerimizi yalnız bırakmayarak birlikte çeşit-

li atölye çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Böylece hayal dünyası gelişimine katkı sunarak etkili ve etkin bir insan olması-na yardımcı olmaktadır.

Gelecek nesillere yaşlarına uygun olacak çeşitli animasyonlar ve eğitimler ile birlikte girişimcilik ve iş ahlakı üzerine ileri ki hayatlarında dürüst, güvenilir,

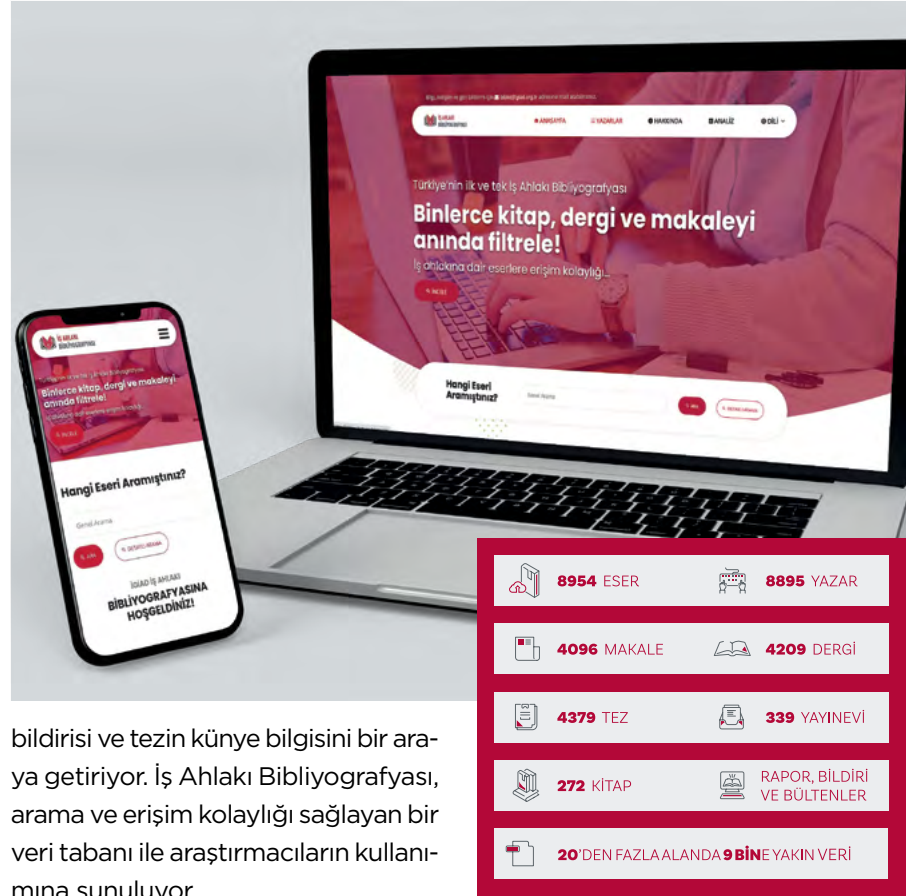
sözünde duran, sadık, adil, başkalarının haklarına saygılı, bir iş insanı olmayı aşılarmayı ve bu yolda kendilerini yetiştirmesini teşvik ederek başta ülkemiz ve milletimiz adına katma değer üreten girişimci insanlar bireyler çıkmasına katkı sunarak bu projeyi nesilden nesile aktarmayı amaçlıyoruz.

İş Ahlakı Bibliyografyası araştırmacıların hizmetinde

GİRİŞİMCİLİĞİN teşvik edilmesi ve iş ahlakının yaygınlaştırılması hususunda bilgilendirme, eğitim ve yayın faaliyetleriyle iş dünyasında ahlaki bir duyarlılık oluşturmayı amaçlayan İGiAD, yeni bir projesini daha araştırmacıların istifadesine sunuyor.

Bibliyografya, kitap makale, tez ve benzeri yayınları sistematik veya alfabetik bir şekilde düzenler. İş Ahlakı Bibliyografyası, iş ahlakı alanındaki yayınların belirli yazar, konu veya döneme göre sınıflandırılmasına imkân tanıyor. Veri tabanı, eser adı, yayın yılı, yazar adı, baskı kaydı, yayın yeri, yayınevi, sayfa sayısı, cilt ve baskı kaydı gibi künye bilgilerinin yanı sıra; eserin konusuna ilişkin anahtar kelimeleri içermesi ile zengin ve geniş bir kaynakça sunuyor.

Dünyanın en geniş iş ahlakı kaynakçasına sahip olan İş Ahlakı Bibliyografyası, son 20 yılda üretilen 8.000'den fazla makale, kitap, kitap bölümü, ansiklopedi, rapor, konferans

bildirisi ve tezin künye bilgisini bir araya getiriyor. İş Ahlakı Bibliyografyası, arama ve erişim kolaylığı sağlayan bir veri tabanı ile araştırmacıların kullanımına sunuluyor.

8954 ESER	8895 YAZAR
4096 MAKALE	4209 DERGİ
4379 TEZ	339 YAYINEVİ
272 KİTAP	RAPOR, BİLDİRİ VE BÜLTENLER
20'DEN FAZLA ALANDA 9 BİNE YAKIN VERİ	

İSLAM İKTİSADI
.net

İslamiktisadi.net HAFTALIK E-BÜLTENİ İLE KARŞINIZDA!

İSLAM İktisadi Araştırma Merkezi (İKAM) bünyesinde yer alan islamiktisadi.net olarak İslam İktisadıyla ilgili haber, yayın, araştırma gibi birçok başlıkta yayın ve içerik üreterek İslam iktisadi alanının gelişimine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Analiz, Araştırma, Tartışma, Makale, Rapor, Gündem,

Köşe Yazıları, Röportaj/Söyleşi, Kitap Değerlendirme, Kitap Tanıtım, Etkinlik ve Temel Kavramlar olmak üzere 10'u aşkın kategoride üretilen kapsamlı içerikleri e-Bülteni ile okuyucularıyla buluşturmayı hedeflemektedir.

<https://islamiktisadi.net/>

İSLÂM İŞ VE TİCARET AHLÂKI

PROF. DR. SAFFET KÖSE

GENİŞLETİLMİŞ
4. BASIM

GENİŞLETİLMİŞ
4. BASIM
YAYIMLANDI

İGİAD
YAYINLARI

İSLÂM İŞ VE TİCARET AHLÂKI

Modern dünyada ahlâk yozlaşma temayülü göstermektedir. Ahlâkî yoksunluk en fazla iş, çalışma ve ticaret alanında gerçekleşmektedir. Bir yanda aldatılan müşteriler, işçinin hakkını vermeyen işverenler diğer tarafta ise aldığı ücreti hak etmeyen ve işi suistimal eden işgörenler var. Böylelikle iş ve ticaret hayatının pek çok safhasında ahlâk dışı davranışlar âdeta ayyuka çıkmış vaziyettedir. Bu ise beraberinde kul hakkını ihlâl eden ve helâl-haram kazanç duyarlılığını referans noktası olmaktan çıkaran bir tabloyu ortaya koymaktadır.

Özel alanda iş ve ticaret hayatında kendisini hissettiren bu davranışlar, genel olarak ise toplumsal etkileri bakımından büyük olumsuz etkiler meydana getirmektedir. İnsanlar arasındaki ilişkiler samimiyet, güven ve dürüstlük gibi güzel ilkelerin gölgesinden çıkarak, maddî hesapların öncellendiği bir alana doğru sürüklenmekte ve insan olma meziyeti göz ardı edilmektedir.

Bu kitapta Kur'ân-ı Kerîm ve Hz. Peygamberin ısrarla üzerinde durduğu helâl kazancı vurgulayan ana noktalar ve yaşadığımız çağda helal kazanç ve ahlâkın egemen olduğu bir topluma olan ihtiyaç vurgulanmaktadır.

KENAN YABANİGÜL:

Ortaklık, fedakârlık gerektirir

RÖPORTAJ: YAHYA AYYILDIZ

Ortaklığın yolu, fedakâr olmaktan geçer. Bunun başka bir izahı yok. Tabii insanlar yapışık kardeş değiller ve belirli bir yere geldikten sonra ortaklıklar da son bulabilir. Ortaklık yapılacaksa birinci kural, ortağınızın menfaatini, en az kendi menfaatiniz kadar düşünmektir. Eğer siz bunu düşünüyor ama ortağınız düşünmüyorsa bunun sonunun olumsuz olacağını anlarsınız ve uzatmaya gerek kalmaz.

Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz? Kenan Yabanigül kimdir?

1956 yılının ocak ayında Sivas'ta doğdum. İlk, orta ve lise tahsilini Sivas'ta tamamladım. 1973 yılında İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği bölümüne girdim. Böylece İstanbullu oldum ve Sivas'a geri dönüş nasip olmadı. Sıla-i rahim ziyaretlerini saymazsak 1973'ten beri İstanbul'dayım.

Sosyal hayatınız veya sivil toplum kuruluşlarındaki faaliyetlerinizden bahsedebilir misiniz?

Sosyal hayatım babamla başladı. Babam, Sivas'taki İslami cemiyetlerin hepsine katılır ve bizi de oradaki faaliyetlere zaman zaman götürürdü. İslami sohbetlere, vaazlara, dergâhlara, hatta Nur derslerine babamla gittiğim

olmuştur. Lise son sınıftayken Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) Sivas Ortaöğretim komitesinin muhasipliğini yaptım. Lise yıllarım, MTTB içerisinde gençlere düzenlenen tiyatrolar, seminerler, konferanslar, geziler gibi faaliyetler içerisinde geçti. İstanbul'a gelince MTTB ile bağımı sürdürdüm ve o zamanki abilerin gösterdiği yurtlarda kaldım. MTTB'de İcra Konseyi başkan yardımcılığı ve üniversitenin son sınıfındayken de İcra Konseyi başkanlığı yaptım. 1978'de üniversiteden mezun olunca, talebe teşkilatı olduğu için, MTTB üyeliğim de bitti. Ancak sosyal faaliyetlerle olan bağımı koparmadım. İstanbul'da nerede bir faaliyet varsa kardeşlerimin yanında olmaya çalıştım. 28 Şubat öncesinde Mazlumder'in faaliyetlerine katıldım. Mazlumder'de bir süre Yönetim Kurulu üyeliği yaptım.

Mazlumder'le ilişkim devam ediyor ve oradaki arkadaşlarla görüşüp faaliyetlerine katılmaya çalışıyorum. Birlik Vakfı ve Müsiad gibi derneklerin faaliyetlerine de katılmaya gayret ediyorum. 28 Şubat'ta herkes Müsiad'dan ayrılırken ben üye oldum. O dönemde Ömer Bolat haber göndermişti ve "Herkes ayrılıyorsa ben orada olmalıyım" dedim. Gerçi faaliyetlerine yeterince katılıyor değilim ama onlarla birlikte olduğumu göstermek için üyelik kaydımı yaptım.

İĞİAD ile tanışmanız nasıl oldu?

Davut Güler'le birkaç arkadaşımız, sağ olsunlar, ziyarete geldiler ve "Buraya üye olman lazım" dediler. Zaten orada Hüseyin Akkuş, Ahmet Karahan, Davut Güler gibi güvendiğim ve tanıdığım arkadaşlar vardı. "Faaliyetlere vaktim olmaz, bu işlere emek veremem, ama madem buraya kadar geldiniz, isminin sizinle yan yana olmasından mutluluk duyarım" dedim. Böylece arkadaşların ziyaretiyle İĞİAD'a üye oldum. Kısa bir dönemde bir birimde birlikte çalıştığım arkadaşlar oldu. Maalesef son dönemlerdeki halimden faaliyetlere fazlaca katılamıyorum ama gönlüm dostlarım ve kardeşlerimle beraberdir.

İş hayatına nasıl girdiniz? Babanızın, sosyal hayatınızda oynadığı rolün bir benzeri iş hayatınızda da oldu mu?

İnsanın yaratılışında bir yatkınlık veya

genlerinde bir iz varsa ticarete bir şekilde giriyor. Babam, son derece faydalı ve kârlı gördüğü işlere arkadaşlarıyla beraber girerdi ve bundan çok mutlu olurdu. Farklı işlere çeşitli ortaklıklarla girmişti. Çocukluk ve gençliğimde babamdan bunu gördüm. Kendisi aslında Devlet Demiryolları'nda tekniker olarak çalıştığı halde tasarrufunun bir kısmıyla arkadaşlarıyla birlikte girişimlerde bulunmuştur. Ben ise askere kadar mühendislik yaptım, çeşitli firmalarda çalıştım. Askerden geldikten sonra bir elektrot fabrikasında imalat müdürü olarak işe başlayacakken bir şart koşmuşlardı. O şart benim itikadına uygun değildi, bu nedenle hiç işe başlamadım.

Ne tür bir şart koşmuşlardı?

Ben o zaman sakallıydım. Her şeyde anlaşıttıktan sonra "Sakalını kesmen lazım, yoksa yükselmezsin" dediler. Ben de "Bugün sakalıma karışırlarsa yarın başka şeylerime de karışırlar. Her şeyime karışacaklarsa burada benim için bir gelecek yok" diye düşündüm. Bu durum nedeniyle ticari hayata geçme kararı aldım.

Hangi işle başladınız?

Arkadaşlarla birlikte Fatih Fındıkza-
de'de market açtık. O zamanlar market açmak bir nevi modaydı. Ancak gıda işi-
ni bilmediğimiz için marketi yöneteme-
dik ve yönetemeyeceğimizi anlayınca
da yedi veya sekiz ay içinde devrettik.
Bu arada kırtasiye işine de girdik ve kırtasiye benim hoşuma gitti. İşimiz büyü-
müştü ve arkadaşlar başka işlerde çalış-
ıyorlardı, bu nedenle kırtasiyeyle ben
ilgileniyordum. Perakende kırtasiyeyi
birkaç sene sonra Tahtakale'de toptan
kırtasiye işine dönüştürdük. Böylece
toptan ve iki tane de perakende dük-
kânımız oldu. Kırtasiye işini 2007'lere
kadar devam ettirdik ve onu da diğer

KENAN YABANİGÜL KİMDİR?

1956 Sivas'ta doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Sivas'ta aldıktan sonra Yıldız Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği bölümünden mezun oldu. Tekstil, marketçilik, matbaa, kırtasiye, yayıncılık, kasetçilik, artırılmış gerçeklik gibi sektörlerde, Azim Dağıtım ve Nora Kasetçilik gibi firmalarda faaliyet gösterdi. Halen yayın ve dağıtım sektöründe çalışmaya devam ediyor.

arkadaşlara devrettik.

Sizin dağıtımçılık ve yayıncılık faaliyetleriniz de var. Gıda ve kırtasiye sektöründen yayıncılığa girişiniz nasıl oldu?

O dönemde, yani 1981-82 gibi, 12 Eylül ihtilalinden hemen sonraki yıllarda, talebe evlerinde gençlerle de ilgileniyorduk ve gençler, "Abi, bir çocuk dergisi çıkaralım, bizim mahallede çocuk dergisi yok" dediler. Bunun üzerine "Çocuğa Selam" adlı çocuk dergisi çıkardık. Bu dergiyi dört yıl devam ettirebildik ama derginin ikinci yılında abonelere bir hediye verelim derken bant tiyatrosu ak-

lımıza geldi. İbrahim Sadri'nin yazdığı ve Ulvi Alacakaptan'ın yardımcı olduğu "Mute Destanı" adlı bir bant tiyatrosu hazırladık.

Mute Destanı'nı hatırlıyorum, gayet güzel bir çalışmaydı. Gerçi ben 1990'larda dinlemiştim ama o dönemden aklımda kalan birkaç bant çalışmasından biriydi.

Bu bant tiyatrosunu abonelere hediye ettik. İkinci altı ayında "Hicret" isimli bant tiyatrosunu çıkardık. Biz satışını yapmıyorduk ama çok beğenildiği için insanlar elden ele kötü kayıtlarla çoğaltıp birbirlerine veriyorlardı. Biraz da

mecburen kaset işine girdik ve satışını yapmaya başladık. Böylece Azim Dağıtım'ı kurmuş olduk. Kaset işi büyüyen- ce kırtasiye işini, yönetmesi için müdür arkadaşına bıraktık ve kaset işine yoğun- laştık. Kasetleri ise o zamanlar Unkapa- nı'nda Raks şirketinden alıp çoğalttırı- yorduk. Tabii şirket beş bin taneden az kaset çoğaltmıyordu ama biz üç yüz veya beş yüz tane çoğaltıyorduk. Boş kasetleri Raks şirketinden alıp merdiven altı şirketlerde çoğalttırıyorduk. Onlar ise bizim verdiğimiz boş kasetlere de- ğil de kullanılmış kasetlere kayıt yapıyor, bizden aldıkları Raks'ın kaliteli kasetlerini ise başka yerlerde satıyorlarmış. Bizim kasetlerin altında örneğin Neşe Kara- böcek'in müzikleri çıkıyor. Üstte Mute Destanı, altta Neşe Karaböcek çalıyor. Şikâyetler çoğalınca kendi ürünümüzü kendimiz çoğaltmaya karar verdik. Ço- ğaltma makineleri aldık ve Asır Ajans, Giz Ajans ve İslamoğlu gibi şirketlere de hizmet vermeye başladık. Dağıtım ayağını güçlendirerek yapımı arkadaş- lar üzerinden yürütmeye devam ettik. Bu dönemde Nora kaset fabrikası sa- tışa çıkmıştı ve nasip oldu, 1995 yılında fabrikayı satın aldık. Böylece bir çocuk dergisi ve Mute Destanı bizi, şu anda Türkiye'de tek CD ve DVD üreticisi yap- tı. Raks sonraki dönemde kapanmıştı.

Tabii kitap dağıtım işine de girdiniz.

Azim Dağıtım olarak önce sesli ve görüntülü kasetler yapıyorduk. Bu sıra- larda Dünya Yayıncılık, Fizilal'ül Kur'an'ın yeni bir tercümesini yapmıştı ve mali durumumuz ile kadromuzun genişliği- ne güvenerek tefsirin dağıtımını yap- mamızı bizden istediler ve biz böylece kitap dağıtım işine de girmiş olduk. Ay- nı zamanda Türkiye'deki en güzel tefsir olduğu ve hâlâ sadeleştirilmediği için Elmalılı tefsirini, Haseki Külliyesi ve ila- hiyat hocalarıyla bir ekip oluşturup sa-

deleştirdik. Şu anda kaset işi bittiği için Azim Dağıtım kitap yayıncılığı ve dağı- tımcılığına devam ediyor.

İş dünyasının bir yönü de ortaklık- lardır ve sizin oldukça zengin bir ortaklık tecrübeniz var. Ortaklıklar hakkında ne söylemek istersiniz?

Güvendiğim bir arkadaş bana gel- se, "Mali durumum müsait değil, şu işi beraber yapalım" dese ortaklığa gire- rim. Nitekim tekstil, matbaa, kırtasiye, yayıncılık, artırılmış gerçeklik gibi işlere girdik. Yani hem destek olalım hem de birlikte yapalım diye ortaklıklara girmi-

.....
Çalışanlarımıza karşı sözleşmede belirtilen hususlarda gerek ekonomik gerek mesai noktasında bir kusur işlemek bize yakışmaz. Çalışanlarımızın tespit edilmiş haklarını yerine getirmek, öncelikli bir tutumdur. Ama çalışanlar bir robot değil, benim veya sizin gibi insanlardır.

şimdir. Başarılı olmayanları kapatarak, çoğunu da arkadaşlara devrederek ya da satarak iş hayatımızı sürdürüyoruz.

Ortaklık yapmak biraz zordur. Bu kadar ortaklığı nasıl yapabildiniz?

Ortaklığın yolu, fedakâr olmaktan geçer. Bunun başka bir izahı yok. Tabii insanlar yapışık kardeş değil ve be- lirli bir yere geldikten sonra ortaklıklar da son bulabilir. Özellikle evlatlar büyü- yüp işe dâhil olduktan sonra problem etmeden ortaklıkları sonlandırabilmek gerekir. Ben, kapatmak yerine arkadaş- lara devrederek ve fedakârlık yaparak şirketlerin devamını sağlamaya çalıştım.

Ortaklıklardaki artı yönüm şu oldu: Be- nim belirli bir işim ve gelirim var ve di- ğer işlerden bir gelir elde etmeye ihti- yacım olmadığı için fedakârlık yapmak bana düşüyordu. Çalışan arkadaşların ise o işe ihtiyacı var, yani onunla geçi- niyorlar. Büyük bir problem olmaması, ortaklık bitecekse de devam edecekse de buna göre karar vermekten geçiyor. Ortaklık yapılacaksa birinci kural, orta- ğının menfaatini, en az kendi menfa- atınız kadar düşünmektir. Eğer siz bunu düşünüyor ama ortağınız düşünmüyorsa bunun sonunun olumsuz olacağını anlarsınız ve uzatmaya gerek kalmaz. Bu durumda ortaklığı fedakârlık yapı- rak bitirmek lazım, problem çıkarmanın kimseye faydası yok.

İş hayatında ortaklarla bir ilişki ol- duğu gibi çalışan veya iş görenlerle de sürekli bir ilişki bulunmaktadır. İş görenlerinize ilişkiniz nasıl?

İş görenlerle ilişkim başarılı sayılmaz, çünkü ben onlara bir arkadaş, bir kar- deş gibi davranırım. Bu ise bazı insan- larda aksi tesir yapıyor. Bir iş ilişkisi ye- rine arkadaş, dost ilişkisi geliştirmeye çalıştığım için disiplini kaybediyorum. Bunun yanında çok yakın arkadaş ve dostlar da kazanıyorum. Çalışanlarımı- za karşı sözleşmede belirtilen hususlar- da gerek ekonomik gerek mesai nokta- sında bir kusur işlemek bize yakışmaz. Çalışanlarımızın tespit edilmiş haklarını yerine getirmek, öncelikli bir tutumdur. Ama çalışanlar bir robot değil, benim veya sizin gibi insanlardır. Haliyle hasta- lıkları olacak, moralleri bozulacak, her- kesin yaşadığı sıkıntılı zamanları olacak ve bu durumda işverenin bu koşulları göz önünde bulundurması ve çalışanın durumuyla ilgilenmesi gerekir. Tabii iş sayısı çoğaldıkça bu sorumluluk yetki- lilere veya müdürlere devredilerek ya- pılıyor. Uzaktan veya dolaylı olarak ne

yapıldığını ve bunların yeterli olup olmadıklarını ayrıca değerlendirmek lazım ama bunlar mesuliyetli ve ihtimam gerektiren işler.

İş hayatında ahlakın yeri nedir? Bir girişimci olarak sizin hayatınızda ahlakın somut karşılıkları nelerdir?

İş hayatında ahlak, aile hayatında ahlak, sokakta ahlak gibi ayrımlar yapılamaz, çünkü hayatın bütün kısımları birbirini doğrudan etkiler. Çünkü hayat denince ahlak, ahlak denince de hayat akla gelir. Yani bir insan iş hayatında ahlaklı da evinde ahlaksız veya tam tersi gibi durumlar söz konusu olamaz. Hayatın hangi kısmında olursa olsun insan, ahlakla anlaşılır. Ahlak öyle bir haldir ki insanı insan yapar. Ahlaksızlık hiçbir yerde insana yakışmadığı gibi iş hayatında da yakışmaz. Hele işverensen çok daha mesulsün ve işçiysen de aldığının karşılığını vermekten sorumlusun. İş ilişkisi tarafların karşılıklı sözleşmesine dayanır ve ahlaki tavır, tarafların sorumluluklarını yerine getirmelerini gerektirir. İGİAD bu konuda çok güzel çalışmalar yapıyor, çok nitelikli eserler veriyor. Bu nedenle iyi ki var olan bir derneğimiz. İnşallah daha da gelişir, daha güzel neticeler alır.

Genç girişimcilere neler tavsiye edersiniz? Üretime girişmek isteyenlere ne önerirsiniz?

Belki herkesin bildiği şeyleri tekrar edeceğiz ama ticaret yapmak ve üretmek zorundayız. Nihayetinde ticaret de bir üretimdir, çünkü bir malı bir yerden başka bir yere nakletmek, fayda artışı sağlayarak üretim yapmak demektir. Üretim ve ticaret yapılmayan bir hayat düşünemeyiz. Çiftçilik, sanayi, ticaret veya zanaatkarlık olsun, herkes ancak üretim yaparak hayatını idame ettirebilir. Ticaret veya sanayinin çeşitli zorlukları vardır ama bunların üstesinden gelme-

nin yolu, sebat ve azimdir. Bu nedenle bir işte başarılı olunamadığında hemen pes etmemeli, yeni işlerin peşine düşülmelidir. Çünkü bir işi başaramamak, başka bir işin başaramayacağı anlamına gelmez. Bu nedenle sürekli yeni bir iş ve yeni bir çevre arayışı her zaman faydalıdır ve insanı geliştirir. Tabii yapılacak iş hakkında gerekli bilgilere önceden sahip olmak gerekir. Hani derler ya “farzdan önce farz vardır” diye. Namaz kılmadan önceki farz, namaz kılmayı öğrenmektir. Yani ticaret yapılacaksa veya sınai bir üretimde bulunulacaksa onun bilgilerin edinilmesi gerekir. Kanuni sınırla-

.....
Ticaret veya sanayinin çeşitli zorlukları vardır ama bunların üstesinden gelmenin yolu, sebat ve azimdir. Bu nedenle bir işte başarılı olunamadığında hemen pes etmemeli, yeni işlerin peşine düşülmelidir. Çünkü bir işi başaramamak, başka bir işin başaramayacağı anlamına gelmez.

malar, teknik nitelikler, piyasa yapısı gibi hususlara vakıf olmak gerekir. Bilerek girmek gerekiyor, yoksa bir heyecanla yapılan işler çok verimli olmuyor.

Son olarak gerek ticari gerekse sosyal hayatınızla ilgili bahsetmek istediğiniz özel bir anınız var mı?

Yeni mühendis olduğum zamanlarda İnegöl mobilyacılar sitesinde faaliyet gösteren mobilyacı abilere bir ziyarette gitmiştim. Bir akşam bu ziyaretlerden birinde bir araya geldik ve onlardan biri, “Kenan, bak mühendis oldun. İşimizi geliştirmek için bize ne tavsiye edersin, ne yapmamızı önerirsin?” diye sordu. “Ben mobilyacılık işini pek bil-

miyorum, bu nedenle size tavsiye etme konumunda değilim ama müsaade ederseniz bir fikir vereyim” dedim. O ortamda dört arkadaşımız mobilyacılık yapıyordu. Elime kâğıt kalem aldım ve hepsine tek tek sordum. Sende kaç eleman çalışıyor, kaç makine var, kaç metrekairelik bir üretim alanına sahipsin, ne kadar sermayen var ve bunların neticesinde ne kadar üretim yapıyorsun? Bütün cevapları dinleyip notları aldım. Hepsinin toplam üretimlerini buldum, örneğin yüz takım yatak odası, yüz elli takım koltuk, iki yüz takım kanepeler üretiliyor. Sonra onlara dedim ki: Bu kadar üretim yapmak için ne kadar işçi, ne kadar sermaye, makine, üretim alanı gerekiyor? Hepsini cevapladılar, şu kadar makineyle, bu kadar işçiyle bu üretimi yapmak mümkün. Topladık çıkardık ve dört arkadaşın makine toplamı, gerekenin iki katıydı, işçileri gerekenin iki katından daha fazlaydı, sermayeleri iki kat, mekânları üç kattı. Dedim ki gelin bir şirket kurun, bir yönetici atayın ve güçlerinizi birleştirin. Böyle olursa şu andaki makine, sermaye, eleman ve iş mekânınızla şimdikininkin üç katını üretebilirsiniz ve üç kat daha kazançlı çıkarsınız. Bana verilen cevap şuydu: Biz patronuz, sen bizi işçi yapacaksın. Bu işi biz yapamayız. Yani patronluk bir hürriyet olarak görülüyor ama işi geliştirmek için gereken disiplinden vazgeçiliyor. Hâlbuki girişimlerin önünü açmanın yolu disiplindir ve işi büyütmek için kuralları koyup ona göre hareket etmek lazım. Ülkemizde disiplin ile hürriyet karıştırılır. Disiplinli olunca hürriyetin ortadan kalktığı düşünülür. İnsanlar disiplinli olurlarsa ortaklık kurmaları ve bunu yürütmeleri kolaylaşır. İşin yürütülebilmesi için bir takım kurallar konuluyor ve bunun adı da disiplindir.

Ahmet Akgün
Huzur AVŞ
İnşaat

Hamit Yıldırım - Sinan Yıldırım
Mikro Tekstil
ve Örmek

Salim Aydın
Aydınlar
Tekstil

Yılmaz Ergül
RDX
Kozmetik

İNSANİ GEÇİM İÇİN ASGARÎ 5303 TL LAZIM

TÜRKİYE İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGIAD) tarafından yapılan araştırma sonucunda İstanbul'da ortalama büyüklükte bir ailenin, insani şartlarda aylık geçimini sağlayabilmesi için asgari **insani geçim ücreti** (İGÜ), 2022 yılı için 5.303 TL olarak belirlendi. İGIAD **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ) Tesbit Komisyonu, her yıl Aralık ayında yaptığı bir araştırma ile Türkiye'de

farklı bölgelerdeki ailelerin geçinebilmesi için gerekli olan insani geçim ücret seviyesini tespit ediyor. İki çocuklu dört kişilik bir ailenin onurlu bir hayat sürabilmesi için aylık insani geçim maliyetinin hesaplanmasında hareketle yapılan bu araştırma, bir ailenin; gıda, giyim, konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar, mobilya, ev aletleri ve ev bakımı, sağlık, ulaştırma, haberleşme,

egilence ve kültür, eğitim hizmetleri ve sair harcamalarını ihtiva ediyor. TÜİK tarafından üretilen veriler kullanılarak yapılan hesaplamalara göre, işverenlerin İstanbul'daki bir iş görene ailesini geçindirebilmesi için aylık toplam asgari 5303 TL ödemesi gerekiyor. Tesbit edilen İGÜ rakamı; SGK, vergi ve devlet tarafından karşılanan eğitim giderlerini ise içermiyor. **İstanbul** - Yasin Aydın

Asgari ücret haziran ayında da güncellensin

■ **TÜRKİYE** İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGIAD) tarafından yapılan araştırma sonucunda İstanbul'da iki çocuklu dört kişilik bir ailenin, insani şartlarda aylık geçimini sağlayabilmesi için **insani geçim ücreti** 5 bin

İnsani geçim ücreti ve onurlu yaşama hakkı

İstanbul'da iki çocuklu, dört kişilik bir ailenin onurlu bir yaşam sürabilmesi için aylık insani geçim maliyeti ne kadardır? Her yıl bu sorunun cevabını merak edip araştırın ve edindiği bilgileri paylaşın iş insanlarının oluşturduğu bir dernek var: **Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği**. Kurulmuş adıyla İGIAD.

İGIAD'nın İnsani Geçim Ücreti (İGÜ) Tespit Komisyonu, her yıl Aralık ayında yaptığı bir araştırma ile Türkiye'nin farklı bölgelerindeki ailelerin geçinebilmesi için gerekli olan insani geçim ücret seviyesini tespit ediyor.

Bu araştırmada neye bakılıyor?

Bir ailenin; gıda, giyim, konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar, mobilya, ev aletleri ve ev bakımı, sağlık, ulaştırma, haberleşme, eğilence ve kültür, eğitim hizmetleri ve sair harcamalarına bakılıyor.

Devletin veri üreten resmi kuruluş **Türkiye İstatistik Kurumu'nun** (TÜİK) rakamları ile yapılan araştırmadan çıkan sonuçta göre, işverenlerin 2022 yılında İstanbul'daki sabit ücretli bir çalışanı aylık geçindirebilmesi için aylık asgari 5 bin 303 TL ücret ödemesi gerekiyor.

Tespit edilen **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ) rakamı; SGK, vergi ve devlet tarafından karşılanan eğitim giderlerini içermiyor. **Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği** (İGIAD) de, bu rakamı sabit ücretli çalışanı verimliliği gereken **asgari insani geçim ücreti** tutar olarak işverenlere tavsiye ediyor.

İGIAD, sabit ücretli çalışanlara ödenen **insani geçim ücretini** belki lezzetli ve adil paylaşımları çerçevesinde; toplumsal dayanışma ve refah seviyesi açısından önemli bir göstergesi olarak kabul ediyor.

Kurucuları arasında işverenlerin **yanusıra iş gücünün** de olduğu İGIAD, yitirilebilir olan asgari ücret anlayışı yerine onurlu bir yaşamı garanti eden **insani geçim ücret** yaklaşımını kabul görmesi gerektiğini düşünüyor.

Asgari insani geçim ücreti konusunda işverenlerin dikkatli davranmaları çağrısında bulunan İGIAD, iş dünyasına sabit ücretli çalışanların ücretlerinin sürekli iyileştirilmesini amaçladığını belirtiyor.

2021 yılının hem sağlık açısından hem de iletici güçler açısından zor bir yıl

YASAR SONGU

yasarsungu@icad.com.tr

olduğuna dikkat çeken dernek temsilcileri; özellikle **kur ve fiyat** düzeyinde yaşanan dalgalanmaların, **işveren ve iş gören** tüm kesimleri derinden etkilediğine dikkat çekiyor.

Araştırma sonucu, çıkan rakamın sebebi de şöyle toz atılıyor:

"İktisadi olarak geçtiğimiz darboğaz ve yüksek enflasyon son aylarda geleceğe dair beklentileri bizzat olarak derinleşmesine yol açtı.

Küresel olarak yaşanan gıda arzındaki düşüşle birlikte özellikle gıda fiyatlarında yukarı yönlü ani hareketler yaşandı.

2021 Ocak-Aralık aylarında gıda fiyatlarındaki artış, hane hane tükettimdeki mutfak harcamaları önemli yer tutan **asgari ücretli çalışan 7 milyon** için ailem gücünün neredeyse yarı yarıya düşmesine sebep oldu."

"Yaşanmış dalgalanmalar, yıl içerisindeki ani fiyat artışları ve yıl içi gıda fiyatları ortalama olarak mevcut gıda fiyatlarından yüksek sapma göstermesi nedeniyle, İGÜ hesaplaması sadece İstanbul'da görülmeye başlandı.

İstanbul için hesaplanan **insani geçim ücreti** İGÜ'nin diğer bölgeler için de bu yıl tavsiye edilebilir karar verildi.

Fiyat hareketleri nedeniyle alım gücünün her ay düşmesi sebebiyle bu ücretin diğer bölgelerdeki de uygulanması yıl içerisinde ortalama alım gücünün korunması için küçük de olsa bir destek olduğu düşünüldü."

"Bu yıl mahsus olmak üzere, İGIAD asgari ücretlerle güncellenen sadece **ocak ayında devlet, haziran ayında da yayımlanan** tavsiye etti.

İlk altı aylık enflasyonun yıl açığı reel gelir kaybının, **haziran ayında** incelenecek ücretlerde yeniden değerlendirilmesi yapılması gerektiğine dikkat çekildi."

Yerleşiminde var olan her canlının onurlu biçimde yaşamasına hakkı vardır. Bu hakla kesintisi uğratmak, azaltmak, emtelleme hiç kimsenin yetkisinde değildir. Çünkü bu hak, herkese **Hak** tarafından verilmiştir.

Soladanda yaşamak zorunda kalan **evsailer** de gerçek heveslerle satın almayı bekliyor ve gelince sokaklara bırakılan kedi ve köpekler de ayrı hakları sahiptir.

Umarız 2022 yılı herkesin kendisini başkasının yerine koyarak hareket edeceği **empati** yılı olsun.

İGIAD 2022 Yılı İnsani Geçim Ücretini Açıkladı

TÜRKİYE İKTİSADİ GİRİŞİM VE İŞ AHLAKI DERNEĞİ
TURKISH ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS ETHICS ASSOCIATION

İGIAD tarafından yapılan araştırma sonucunda İstanbul'da ortalama büyüklükte bir ailenin, insani şartlarda aylık geçimini sağlayabilmesi için **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ), 2022 yılı için 5.303 TL olarak belirlendi.

DÖRÜHABER / Osman Kılıç - Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGIAD) **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ) Tespit Komisyonu, her yıl Aralık ayında yaptığı bir araştırma ile Türkiye'de farklı bölgelerdeki ailelerin geçinebilmesi için aylık insani geçim maliyetinin hesaplanmasında hareketle yapılan bu araştırma, bir ailenin; gıda, giyim, konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar, mobilya, ev aletleri ve ev bakımı, sağlık, ulaştırma, haberleşme, eğilence ve kültür, eğitim hizmetleri ve sair harcamalarını ihtiva ediyor.

2021 Ocak-Aralık aylarında gıda fiyatlarındaki artış, hane hane tükettimdeki mutfak harcamaları önemli yer tutan **asgari ücretli çalışan 7 milyon** için ailem gücünün neredeyse yarı yarıya düşmesine sebep oldu."

"Yaşanmış dalgalanmalar, yıl içerisindeki ani fiyat artışları ve yıl içi gıda fiyatları ortalama olarak mevcut gıda fiyatlarından yüksek sapma göstermesi nedeniyle, İGÜ hesaplaması sadece İstanbul'da görülmeye başlandı.

İstanbul için hesaplanan **insani geçim ücreti** İGÜ'nin diğer bölgeler için de bu yıl tavsiye edilebilir karar verildi.

Fiyat hareketleri nedeniyle alım gücünün her ay düşmesi sebebiyle bu ücretin diğer bölgelerdeki de uygulanması yıl içerisinde ortalama alım gücünün korunması için küçük de olsa bir destek olduğu düşünüldü."

"Bu yıl mahsus olmak üzere, İGIAD asgari ücretlerle güncellenen sadece **ocak ayında devlet, haziran ayında da yayımlanan** tavsiye etti.

İlk altı aylık enflasyonun yıl açığı reel gelir kaybının, **haziran ayında** incelenecek ücretlerde yeniden değerlendirilmesi yapılması gerektiğine dikkat çekildi."

Yerleşiminde var olan her canlının onurlu biçimde yaşamasına hakkı vardır. Bu hakla kesintisi uğratmak, azaltmak, emtelleme hiç kimsenin yetkisinde değildir. Çünkü bu hak, herkese **Hak** tarafından verilmiştir.

Soladanda yaşamak zorunda kalan **evsailer** de gerçek heveslerle satın almayı bekliyor ve gelince sokaklara bırakılan kedi ve köpekler de ayrı hakları sahiptir.

Umarız 2022 yılı herkesin kendisini başkasının yerine koyarak hareket edeceği **empati** yılı olsun.

İstanbul'da orta gelirli bir ailenin 2022 yılı için İnsani Geçim Ücreti İGIAD tarafından 5 bin 303 lira olarak belirlendi. Açıklamaya göre, ekonominde yaşanan dalgalanmalarla gıda fiyatlarındaki artışın asgari ücretli çalışan 7 milyon kişinin ailem gücünün yarı yarıya düşmesine sebep oldu. İGIAD, ilk 6 aylık enflasyonun yıl açığı reel gelir kaybının haziran ayında değerlendirilerek ücretlerde tekrar değerlendirilmesi gerektiğini belirtti.

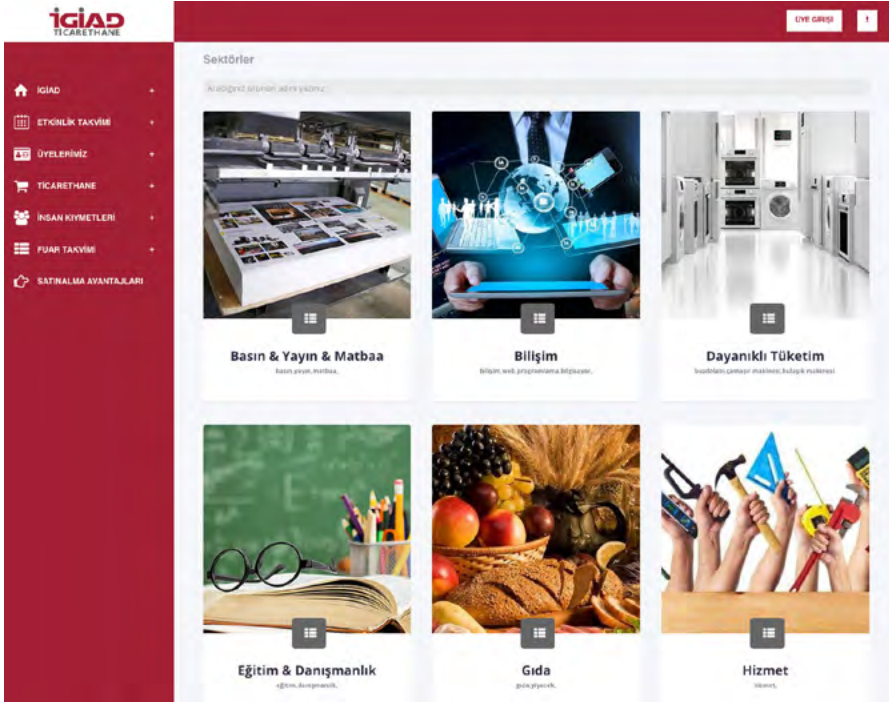
İGIAD tarafından yapılan araştırma sonucunda İstanbul'da iki çocuklu dört kişilik bir ailenin, insani şartlarda aylık geçimini sağlayabilmesi için insani geçim ücreti 5 bin 303 TL olarak belirlendi.

2022 yılı için İnsani Geçim Ücreti belirlendi

Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği'nin (İGIAD) İnsani Geçim Ücreti Tespit Komisyonu'nun gerçekleştirdiği araştırma neticesinde, İstanbul'da orta gelirli bir ailenin 2022 yılı için **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ) 5 bin 303 TL olarak belirlendi. **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ) 5 bin 303 TL olarak belirlendi. **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ) 5 bin 303 TL olarak belirlendi. **İnsani Geçim Ücreti** (İGÜ) 5 bin 303 TL olarak belirlendi.

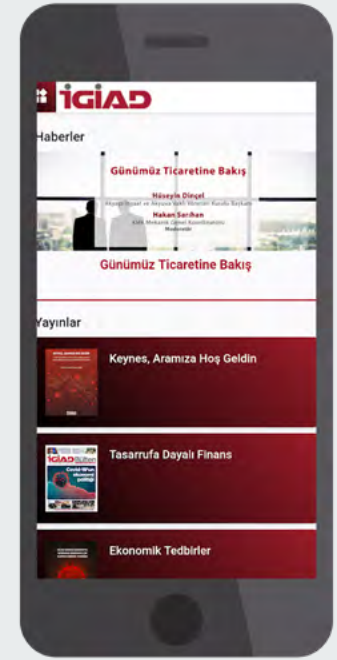

İGIAD tarafından yapılan araştırma sonucunda İstanbul'da iki çocuklu dört kişilik bir ailenin, insani şartlarda aylık geçimini sağlayabilmesi için insani geçim ücreti 5 bin 303 TL olarak belirlendi.

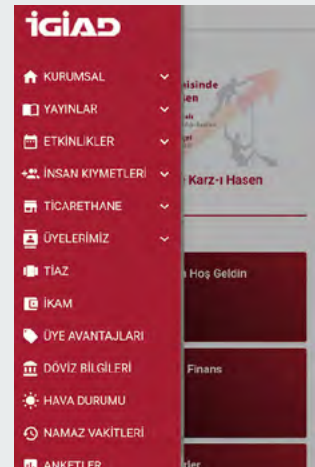
İGİAD “Ticarethane” açıldı

İŞ GELİŞTİRME Komisyonu tarafından üyelerimiz arasında ticareti geliştirmek için ticarethane adlı bir yazılım çalışması yapıldı. İGİAD’ın gerçekleştirdiği faaliyetlerin, yayınladığı eserlerin, planladığı etkinliklerin de görülebileceği, insan kıymetleri bölümünden referans olunan kişilerin özgeçmişlerinin eklenebileceği veya firmalara işgören aranabileceği, yurtiçi ve yurtdışı fuarların takip edilebileceği, firma ürünlerinin veya hizmetlerinin tanıtım ve satışının gerçekleştirebileceği ve daha birçok özelliğe sahip ticaret portalımız hayata geçmiştir. ticaret.igiad.org.tr

İGİAD MOBİL UYGULAMA

Mobil Uygulamamızı
AppStore veya
Google Play'dan
indirebilirsiniz.

ON İLKE

• İŞ HAYATIMIZIN SINIR TAŞLARI •

ON İLKE'NİN
3. BASIMI
YAYIMLANDI

İGİAD

TÜRKİYE İKTİSADİ GİRİŞİM VE İŞ AHLAKI DERNEĞİ
TURKISH ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS ETHICS ASSOCIATION

igiad.org.tr

[YouTube](#) [in](#) [@](#) [f](#) [t](#) [igiadtr](#)

%20 indirimli alışveriş için:
hepiyihisset.com

VITAGO | VITAGO
KIDS

hepiyihisset.com Vitago ürünlerinin resmi satış sitesidir, güvenle alışveriş yapabilirsiniz.
İGİAD üyelerine özel %20 sepette indirim için **igiadvitago27** kodunu kullanınız.